

**ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
2023. ÉVI
GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL**

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI.....	2
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA.....	4
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA	23
4. FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMTHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA.....	63
5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN 65	
6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA	67
7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI.....	71

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

Budapest XVI. kerületének, a népesség megoszlására vonatkozó demográfiai mutatói az alábbiak:

1. sz. táblázat: A lakónépesség számának változása

Megnevezés		
Terület km ²		33,52
Lakónépesség (fő)	2019.	74 110
	2020.	73 912
	2021.	73 515
	2022.	73 265
	2023.	73 014
Laksűrűség (fő/km ²)	2019.	2 211
	2020.	2 205
	2021.	2 193
	2022.	2 185
	2023.	2 178

Forrás: Népesség-nyilvántartó

2. sz. táblázat: A település lakosainak korcsoport szerinti megoszlása

Életkor	Állandó népesség				
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
0 - 1	547	594	557	462	476
1 - 4	2 733	2 540	2 609	2 497	2 351
5 - 14	8 418	8 411	8 286	8 233	8 035
15 - 18	2 884	3 007	3 126	3 219	3 380
19 - 34	11 544	11 247	11 025	10 775	10 732
35 - 59	26 993	27 134	27 436	27 458	27 400
60 - X	19 926	19 867	19 662	19 527	19 498
Összesen	73 045	72 800	72 701	72 171	71 872

Forrás: Népesség-nyilvántartó

3. sz. táblázat: A település lakónépességének korcsoportonkénti megoszlása

Életkor	Lakónépesség				
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
0 - 1	567	592	562	464	485
1 - 4	2 836	2 650	2 672	2 566	2 414
5-14	8 463	8 512	8 372	8 415	8 257
15 - 18	2 895	3 037	3 143	3 245	3 383
19 - 34	12 235	11 932	11 653	11 489	11 375
35 - 59	27 174	27 357	27 542	27 658	27 684
60 - X	19 940	19 832	19 570	19 428	19 416
Összesen	74 110	73 912	73 514	73 265	73 014

Forrás: Népesség-nyilvántartó

***Lakónépesség:** A gyermekjóléti, gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak az állandó bejelentett lakóhellyel rendelkezők száma, hanem a kerületben tartózkodók száma is fontos.

4. sz. táblázat: A település 0 - 25 éves lakónépességének évenkénti megoszlása 2023. évben

Életkor	Összesen
0 - 1	485
1 - 2	483
2 - 3	603
3 - 4	664
4 - 5	664
5 - 6	696
6 - 7	794
7 - 8	767
8 - 9	894
9 - 10	826
10 - 11	803
11 - 12	892
12 - 13	863
13 - 14	807
14 - 15	915
15 - 16	898
16 - 17	826
17 - 18	867
18 - 19	792
19 - 20	754
20 - 21	763
21 - 22	788
22 - 23	712
23 - 24	725
24 - 25	610

Forrás: Népeség-nyilvántartó

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak a kiskorúak száma lényeges, hanem a 25 évesnél fiatalabb korosztályé is, a táblázat ezért tartalmazza ezen adatsorokat. Az adatok a potenciális igénybevevői kör nagyságának alapjául szolgálnak.

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzata (1163 Budapest, Havashalom utca 43. – a továbbiakban: Önkormányzat) számára a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.), és a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat szociális és gyermekvédelmi települési támogatásokról szóló 1/2015. (II. 23.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Rendelet) határozta meg a 2023. évre nyújtott pénzbeli és természetbeni támogatásokat.

2.1. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

A Magyarország biztonságát szolgáló egyes törvények módosításáról szóló 2022. évi L. törvény (a továbbiakban: Módosító tv.) 2023. január 1-jétől számos törvényt módosított, köztük a Gyvt.-t is a tekintetben, hogy az azokban alkalmazott öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege (a továbbiakban: nyugdíjminimum) helyett bevezette a szociális vetítési alap (a továbbiakban: vetítési alap) fogalmát. A Magyarország 2023. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 613/2022. (XII. 29.) Korm. rendelet 15. §-a a vetítési alap összegét a 2023. évre vonatkozóan 28 500 forintban határozta meg.

A Gyvt. vonatkozó rendelkezései a 2023. január 1. napján hatályos szövege szerint, mely a rendszeres kedvezmény jogosultjainak járó természetbeni támogatást módosította kiegészítő pénzbeli támogatásra:

„Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

a) a 21/B. §-ban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és - ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek - a szünidei gyermekétkeztetésnek,
b) a 20/A. §-ban meghatározott pénzbeli támogatásnak,
c) az e törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

(1a) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjául kirendelt hozzátartozó kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult, ha

a) a gyermek tartására köteles, és
b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskoriúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

(2) A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) a szociális vetítési alap összegének a 180%-át, ha
aa) a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,
ab) a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
ac) a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;
b) a szociális vetítési alap összegének 165%-át az a) pont alá nem tartozó esetben,

feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

(3) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál - a kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként (gondozó családként) kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,

c) 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket,

d) 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,

e) korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg és a fogyatékos gyermeket,

f) az a)-e) pontokba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5) A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot kell érteni, ha a családbafogadó gyám a gyámsága alá helyezett gyermek tartására köteles.

(6) A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyona.

(7) Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

a) külön-külön számítva a szociális vetítési alap összegének húszszorosát, vagy

b) együtt számítva a szociális vetítési alap összegének hetvenszeresét

meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

(8) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet elutasítja, ha a (4) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.

(9) Nem állapítható meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetőleg a megállapított jogosultságot meg kell szüntetni, ha a gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.

20. § (1) A feltételek fennállása esetén a gyámhatóság egy év időtartamra, de legfeljebb

a) a (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 23. életévének betöltéséig,

b) a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 25. életévének betöltéséig

megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

(2) Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha

a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy

b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

(3) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, ideértve a 19. § (1a) bekezdés szerinti kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultságot is, a gyámhatóság - hivatalból vagy kérelemre - felülvizsgálja, ha a megállapított jogosultság időtartama alatt a jogosultsági feltételekben változás következett be.

(4) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság

a) megszűnik az (1) bekezdésben meghatározott időtartam leteltével,

b) megszüntetésre kerül, ha

ba) a (3) bekezdés szerinti felülvizsgálat azzal az eredménnyel zárul, hogy a jogosultsági feltételek nem állnak fenn, vagy

bb) a gyermek gyermekvédelmi szakellátásba kerül.

20/A. § (1) A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a 67/A. §-ban foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

(2) A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerinti támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

20/B. § (1)-(2)

(3) A kiegészítő pénzbeli ellátás havi összege - gyermekenként - a szociális vetítési alap összegének 22 százaléka.

(4) A gyámhatóság annak a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában - az augusztus hónapra járó kiegészítő pénzbeli ellátás összege mellett -,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában - a november hónapra járó kiegészítő pénzbeli ellátás összege mellett - pótlékot folyósít.

(5) A (4) bekezdés szerinti pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

(6) Ha a kiegészítő pénzbeli ellátást végleges döntéssel megállapították, az

a) a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet

aa) a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,

ab) a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát;

b) a hivatalbóli eljárás megindulásának napjától esedékes azzal, hogy ha a hivatalbóli eljárás

ba) a tárgyhónap tizenötödikéig megindult, a támogatás teljes összegét,

bb) a tárgyhónap tizenötödikét követően indult meg, a támogatás ötven százalékát kell kifizetni.

(7) Ha a kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

a) a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,

b) a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét kell kifizetni."

5. sz. táblázat: Gyermekvédelmi támogatások – rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Megnevezés			Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény				
			2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Előző év dec. 31-én támogatásban részesülők száma			203	158	142	163	65
Tárgyév folyamán	megállapított	ellátások száma	158	133	46	65	63
	megszűnt		203	149	25	163	65
Tárgyév dec. 31-én támogatásban részesülők		száma	158	142	163	65	63
Támogatást kérő személyek			163	149	60	86	72
Elutasított személyek			5	7	17	21	7
Támogatásra felhasznált összeg (E Ft)			2 109	1 911	2 080	1 376	815

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

A támogatások feltételrendszerét a Gyvt. konkrétan szabályozza, így a kérelmek esetleges elutasításának indoka a jogszabályban meghatározott feltételek hiánya. A számokból látszik, hogy a támogatást kérő személyek száma évről évre csökkent, 2023-ban pedig már csaknem felére csökkent ez a szám. Ehhez adódtak még a veszélyhelyzettel összefüggő jogszabályi változások is, miszerint a veszélyhelyzet alatt a jogosultság hosszabbodott. A háborús veszélyhelyzet kapcsán a jogosultság jövedelemhatára 2022-ben emelkedett, de még így is lényegesen alulmaradt ahhoz képest is, ha egy család kizárólag transzfer jövedelmekkel rendelkezik, tehát ahogy a családban van kereső, kis eséllyel válnak jogosulttá.

6. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesített gyermekek és fiatal felnőttek száma kor szerint

	0 – 6 év	7 – 14 év	15 – 18 év	19 - * év	Összes
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény					
Gyermekek száma/2019.	31	86	36	5	158
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	3	5	2	0	10
Gyermekek száma/2020.	28	77	33	18	142
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	2	3	0	0	5
Gyermekek száma/2021.	23	87	41	12	163
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	1	1	2	0	4
Gyermekek száma/2022.	10	40	14	1	65
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	0	3	0	0	3
Gyermekek száma/2023.	9	39	13	2	63
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	0	3	0	1	4

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

(*25. életévét még nem töltötte be)

7. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma **2019.** évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	35	32	10	5	2	84
Ebből: egyedülálló szülő	18	8	5	2	0	33

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

8. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma **2020.** évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	27	32	8	4	2	73
Ebből: egyedülálló szülő	22	18	4	3	1	48

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

9. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma **2021.** évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	38	31	14	3	1	87
Ebből: egyedülálló szülő	27	16	11	1	0	55

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

10. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma **2022.** évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	10	14	8	1	0	33
Ebből: egyedülálló szülő	6	5	3	1	0	15

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

11. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma **2023.** évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	12	15	5	2	0	34
Ebből: egyedülálló szülő	7	4	2	0	0	13

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

12. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán ellátásban részesítettek egy főre jutó családi jövedelme a jogosultság megállapításakor

Megnevezés	Egy főre jutó jövedelem														
	A szociális vetítési alap összegének felét nem éri el					A szociális vetítési alap összegének fele, illetve annál több, de nem éri el a szociális vetítési alap összegét					A szociális vetítési alap összegét eléri, illetve meghaladja, de annak 135%-át illetve 145%-át 2022-től 165%-át illetve 180%-át %-át nem haladja meg,				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	11	24	30	8	13	63	83	89	30	21	84	35	44	27	29

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

Az adatokból egyértelműen látszik, hogy a jogosult kör évről évre erősen csökken, az igénybevevők között a jövedelmi viszonyok rosszabbodnak: az egy főre jutó jövedelem alapján többen kerülnek az alacsonyabb jövedelmi kategóriába.

2.2. ÖNKÉNT VÁLLALT ELLÁTÁSOK

A Módosító tv. - mely bevezette nyugdíjminimum fogalom helyett a szociális vetítési alap fogalmát – a Rendeletet is érintette néhány pontban. Ezért az önként vállalt feladatok bemutatásánál abban az esetben, ahol módosítás történt, mindkét időállapot szerinti szövegezés is bemutatásra kerül.

A Rendelet szerint:

„Ikerszülési támogatásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

11. §

- „(1) Ikerszülési támogatást lehet megállapítani annak a törvényes képviselőnek, akinek iker gyermekei születtek.
- (2) Az ikerszülési támogatást a gyermekek 1 éves koráig lehet igényelni.
- (3) A támogatás összege gyermekenként egyszeri 50.000,- Ft, mely különös méltánylás esetén, fokozott ápolást igénylő gyermek esetében családonként egyszeri 50.000,- Ft-tal kiegészíthető.
- (4) A kérelemhez mellékelni kell:
- a gyermekek születési anyakönyvi kivonatának másolatát,
 - különös méltánylás esetén orvosi igazolást a gyermek állapotáról, a fokozott ápolás szükségességének indoklását feltűntetve.”

A támogatás 2007. január 1-jétől került bevezetésre, önként vállalt feladatként. Célja ikerszülés esetén a család anyagi terheinek enyhítése, mivel ikrek születése esetén mind a tennivalók, mind az anyagi kiadások többszörösen jelentkeznek. 2015-től az ellátás bekerült a rendkívüli

települési támogatások körébe. Az ellátást 2019-ben 7 család és 2020-ban 11 család, 2021-ben 10 család, 2022-ben 5 család, 2023-ban 5 család vette igénybe.

A Rendelet 2023. november 20-ig hatályos szövege szerint:

„Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása céljából folyósítható települési támogatás”

7. §

- (1) *Ha a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos, és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, a családban nevelkedő gyermekek után havonta gyermekenként a nyugdíjminimum 30 %-át lehet támogatásként a szülő részére folyósítani.*
- (2) *Amennyiben a családban nevelkedő gyermek(ek) súlyosan fogyatékos(ak) vagy tartósan beteg(ek), és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg gyermekenként havonta a nyugdíjminimum 30 %-át lehet támogatásként a törvényes képviselő részére folyósítani.*
- (3) *A súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatására való jogosultság feltételeinek fennállását a Polgármester évente felülvizsgálja.*
- (4) *A kérelemhez mellékelni kell – a 16. § (1) bekezdésében meghatározottakon túl – a súlyos fogyatékoság vagy a tartós betegség tényét igazoló okiratot.”*

A Rendelet 2023. november 21-től hatályos szövege szerint:

„Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása céljából folyósítható települési támogatás”

7. §

- (1) *Ha a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos, és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a vetítési alap 200%-át, a családban nevelkedő gyermekek után havonta gyermekenként a vetítési alap 30%-át lehet támogatásként a szülő részére folyósítani.*
- (2) *Amennyiben a családban nevelkedő gyermek(ek) súlyosan fogyatékos(ak) vagy tartósan beteg(ek), és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a vetítési alap 200%-át, súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg gyermekenként havonta a vetítési alap 30%-át lehet támogatásként a törvényes képviselő részére folyósítani.*
- (3) *A súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatására való jogosultság feltételeinek fennállását a Polgármester évente felülvizsgálja.*
- (4) *A kérelemhez mellékelni kell – a 16. § (1) bekezdésében meghatározottakon túl – a súlyos fogyatékoság vagy a tartós betegség tényét igazoló okiratot.”*

A támogatást az Önkormányzat önként vállalt feladatként nyújtja, előnyben részesítve ez által a rossz szociális helyzetben lévő családok közül azokat, ahol a gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, vagy a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos. 2019. évben havonta átlagosan 21 fő, 2020-ban 9 fő, 2021-ben 6 fő, 2022-ben 3 fő, 2023-ban 2 fő részesült e támogatási formában.

A Rendelet 2023. november 20-ig hatályos szövege szerint:

„Táborozási hozzájárulásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

12. §

- (1) *Táborozási hozzájárulásban részesíthető az a gyermek, aki táborozás résztvevője és családjában az egy főre jutó havi jövedelem a nyugdíjminimum 150 %-át nem haladja meg.*
- (2) *a) A hozzájárulás összege - a (2) bekezdés b) pontja figyelembevételével - a táborozás költségeinek fele, méltányosságból elérheti annak teljes összegét, de nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 100 %-át.
b) Az egy naptári évben gyermekenként megállapítható támogatás összege nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 100%-át.*
- (3) *Táborozási hozzájárulás kizárólag belföldi táborozás céljára nyújtható.*
- (4) *A kérelemhez – a 16. § (1) - bekezdésében foglaltakon túlmenően – igazolást kell mellékelni a táborozás helyéről, időpontjáról és költségéről.”*

A Rendelet 2023. november 21-től hatályos szövege szerint:

„Táborozási hozzájárulásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

12. §

- (1) *Táborozási hozzájárulásban részesíthető az a gyermek, aki táborozás résztvevője és családjában az egy főre jutó havi jövedelem a vetítési alap 150%-át nem haladja meg.*
- (2) *A táborozási hozzájárulásnál
a) a hozzájárulás összege – a (2) bekezdés b) pontja figyelembevételével – a táborozás költségeinek fele, méltányosságból elérheti annak teljes összegét, de nem haladhatja meg a vetítési alap 100%-át.
b) az egy naptári évben gyermekenként megállapítható támogatás összege nem haladhatja meg a vetítési alap 100%-át.*
- (3) *Táborozási hozzájárulás kizárólag belföldi táborozás céljára nyújtható.*
- (4) *A kérelemhez – a 16. § (1) – bekezdésében foglaltakon túlmenően – igazolást kell mellékelni a táborozás helyéről, időpontjáról és költségéről.”*

A táborozási hozzájárulás esetében többnyire az iskolákkal áll kapcsolatban a Szociális és Szociális Intézményi Iroda, hiszen ők szervezik a különféle erdei iskolákat, nyári táborokat, szabadidős elfoglaltságokat. Korábban a János utcai napközis tábor kapcsán is sokan igénybe vették a szolgáltatást, de ez lecsökkent, mert ott eleve kérhető kedvezmény. Feltétlenül szükséges ez az ellátási forma, mivel sok családnak – anyagi helyzete miatt – nincs lehetősége nyaralni, így ezek a táborok jelentik a gyermekek részére az egyetlen üdülési lehetőséget. A támogatás évente egy alkalommal kérhető belföldi táborra. Táborozási hozzájárulás címen, 2019-ben 32 fő, 2020-ban 37 fő, 2021-ben 19 fő, 2022-ben 23 fő, 2023-ban 23 fő részére utaltak ki támogatást.

A Rendelet 2023. november 20-ig hatályos szövege szerint:

„Nagycsaládosok tankönyvtámogatásaként megállapítható rendkívüli települési támogatás

13. §

- (1) Az 1. § (5) bekezdésében meghatározott fiatal felnőttet tanévenként egyszer tankönyvtámogatás illeti meg, amennyiben nagycsaládban él, és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán első diploma megszerzéséért tanulmányokat folytat.
- (2) A tankönyvtámogatás összege tanulónként a nyugdíjminimum 70 %-a.”

A Rendelet 2023. november 20-ig hatályos szövege szerint:

„Nagycsaládosok tankönyvtámogatásaként megállapítható rendkívüli települési támogatás

13. §

- (1) Az 1. § (5) bekezdésében meghatározott fiatal felnőttet tanévenként egyszer tankönyvtámogatás illeti meg, amennyiben nagycsaládban él, és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán első diploma megszerzéséért tanulmányokat folytat.
- (2) A tankönyvtámogatás összege tanulónként a vetítési alap 70 %-a.”

A nagycsaládosok tankönyvtámogatására azon fiatal felnőttek jogosultak, akik nagycsaládban élnek, nappali tagozaton felsőfokú iskolai tanulmányokat folytatnak, és első diplomájukat szerzik. Összege a vetítési alaphoz kötött. E támogatási forma nagy segítséget jelent a családoknak, hisz a felsőoktatási beiskolázás jelentős kiadásokkal jár. 2019-ben 27 fő, 2020-ban 20 fő, 2021-ben 11 fő, 2022-ben 11 fő, 2023-ban 10 fő részesült ebben a támogatásban.

13. sz. táblázat: **2019.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	7	700 000
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása	21	1 348 000
Táborozási hozzájárulás	32	691 000
Tankönyvtámogatás	27	539 000

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

14. sz. táblázat: **2020.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	11	1 200 000
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása	9	795 000
Táborozási hozzájárulás	37	692 000
Tankönyvtámogatás	20	399 000

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

15. sz. táblázat: **2021.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	10	1 050 000
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása	6	527 000
Táborozási hozzájárulás	19	404 000
Tankönyvtámogatás	11	216 000

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

16. sz. táblázat: **2022.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	5	500 000
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása	3	333 000
Táborozási hozzájárulás	23	614 000
Tankönyvtámogatás		

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

17. sz. táblázat: **2023.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	5	500 000
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása	2	196 650
Táborozási hozzájárulás	23	617 500
Tankönyvtámogatás	10	179 550

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

A táblázatban összefoglalt támogatási formákat az Önkormányzat önként vállalt feladatként, saját forrásból nyújtja.

A támogatottak körében a legjellemzőbb jövedelmi sáv a vetítési alap összege (28.500,- Ft/fő/hó) körüli egy főre jutó jövedelem, valamint a vetítési alap 165 %-át, 180 %-át meg nem haladó jövedelem.

2.3. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN NEM SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

Egyéb, nem a gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), alapján nyújthatók. E jogszabály nem kifejezetten gyermekek számára nyújt ellátást, de bizonyos esetekben kedvezményeket biztosít a gyermekekre tekintettel. Ezek az alábbiak:

„Gyermekek otthongondozási díja

38. § (1) *Gyermekek otthongondozási díjára jogosult az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő (ezen alcím vonatkozásában a továbbiakban együtt: szülő), aki*

a) a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről (ezen alcím vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadott gyermek a továbbiakban együtt: gyermek), vagy

b) a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik....”

„Ápolási díj

40. § Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

41. § (1) Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], továbbá az (1a) és (1b) bekezdésben meghatározott személy, ha

a) állandó és tartós ápolásra, gondozásra szoruló

aa) súlyosan fogyatékos, vagy

ab) tartósan beteg 18 év alatti személy otthoni gondozását, ápolását végzi, és b) az a) pont szerint ápolat személyre tekintettel a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsága neki vagy hozzátartozójának nem áll fenn.

... ”

„Közgyógyellátás

49. § (1) A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

....

50. § (1) Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra

a) az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;

...

h) az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

... ”

Az ápolási díj, valamint a közgyógyellátás megállapítására 2013. január 1-től, a gyermekek otthongondozási díjának megállapítására 2019. január 1-től a Kormányhivatal jogosult. Mindkét ellátási forma az egészségkárosodásból fakadó nehézségekben segít. Az ápolási díj a hozzátartozó jövedelem-kiesését hivatott pótolni, a közgyógyellátás a gyógyszerkiadások csökkentésére szolgál.

Az Önkormányzat az Szt. fenti két ellátásán kívül, önként vállalt feladatként súlyos fogyatékos vagy tartósan beteg gyermek esetén a súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása céljából folyósítható települési támogatással, illetve a magas gyógyszerköltségek okán megítélt települési támogatással igyekszik segíteni a családok helyzetét.

2.4. GYERMEKÉTKEZTETÉS MEGOLDÁSÁNAK MÓDJAI, KEDVEZMÉNYEI

A gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde) esetében étkezési és egyéb térítési díjakat Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Szolgáltatási Rendelet) szabályozta a 2023. évben az alábbiak szerint:

A Szolgáltatási Rendelet 1. számú mellékletének 2023. március 31-ig hatályos szövege szerint:

		A	C	D	E
1	ellátási forma	típus	önköltség egy egységre 5 Ft-ra kerekítve (Ft)	számított intézményi térítési díj (Ft)	megállapított intézményi térítési díj 5 Ft-ra kerekítve (Ft)
13	Bölcsőde	Bölcsődei gyermekétkeztetés (1 nap)	3 062	1 393	710
14		Bölcsődei gondozás (1 nap, ténylegesen igénybe vett nap esetén)	18 740	7 334	165
15		Időszakos gyermekfelügyelet (1 óra)	750	750	400
16		Nyújtott nyitva tartás (1 óra+vacsora)	1 080 + 290	1 081+ 290	1 080 + 290
17		Baba-mama muzsika (1 alkalom)	935	937	800
18		Száraz só terápia (1 alkalom)	615	614	600
19		Játékos gyermek torna (1 alkalom)	710	708	600
20		Otthoni gyermekgondozás (1 hónap)	13 830	13 831	13 830
21		Fejlesztővizsgálat, tanácsadás (1 alkalom)	7 820	7819	6 000
22		Egyéni komplex fejlesztés (1 alkalom)	4 120	4 120	4 000
23		Kiscsoportos komplex képességfejlesztés (1 alkalom)	3 470	3 471	2 500

A Szolgáltatási Rendelet 1. számú mellékletének 2023. április 1. napjától hatályos szövege szerint:

		A	C	D	E
1	ellátási forma	típus	önköltség egy egységre 5 Ft-ra kerekítve (Ft)	számított intézményi térítési díj (Ft)	megállapított intézményi térítési díj 5 Ft-ra kerekítve (Ft)
13	Bölcsőde	Bölcsődei gyermekétkeztetés (1 nap)	3 480	2 398	710
14		Bölcsődei gondozás (1 nap, ténylegesen igénybe vett nap esetén)	15 845	5 382	300
15		Időszakos gyermekfelügyelet (1 óra)	1 001	1 000	400
16		Nyújtott nyitva tartás (1 óra+vacsora)	1 240 + 290	1 240+ 290	1 080 + 290
17		Baba-mama muzsika (1 alkalom)	1 085	1 085	800
18		Száraz só terápia (1 alkalom)	630	630	600
19		Játékos gyermek torna (1 alkalom)	810	810	600
20		Otthoni gyermekgondozás (1 hónap)	22 520	22 520	22 520
21		Fejlesztővizsgálat, tanácsadás (1 alkalom)	8 605	8 605	6 000
22		Egyéni komplex fejlesztés (1 alkalom)	4 870	4 870	4 000
23		Kiscsoportos komplex képességfejlesztés (1 alkalom)	3 770	3 770	2 500

A személyi térítési díj mérséklésének lehetősége a Szolgáltatási Rendelet alapján:

„8. § (6) Ha a bölcsődei ellátás kapcsán igénybe vett gyermekétkeztetésért és / vagy gondozásért fizetendő személyi térítési díj megfizetése a kötelezett és családja megélhetését, létfenntartását veszélyezteti, a veszélyeztetettség mértékétől függően – az intézményvezető véleményének kikérése mellett – a Polgármester a személyi térítési díj összegét – különösen két bölcsődei ellátott gyermek esetén – annak legfeljebb 50 %-áig csökkentheti.”

A köznevelési intézményekben az étkezési térítési díjat 2023. évben, a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat tulajdonában álló köznevelési intézményekben alkalmazandó étkezési térítési díjakról szóló 3/2017. (III. 27.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: 3/2017. (III. 27.) Ök. rendelet) tartalmazza.

A 3/2017. (III. 27.) Ök. rendelet 2023. január 1. napján hatályos szövege szerint:

„Az étkezési térítési díj

2. § A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat tulajdonában álló köznevelési intézményekben az intézményi térítési díj az intézmény típusától függően az alábbiak szerint kerül megállapításra:

a) Óvodai ellátás egy napra

- aa) csak ebéd 410 Ft
- ab) kétszeri étkezés 495 Ft
- ac) háromszori étkezés 580 Ft
- b) Általános iskolai ellátás egy napra
 - ba) csak ebéd 495 Ft
 - bb) háromszori étkezés 775 Ft
- c) Gimnáziumi ellátás egy napra
 - ca) ebéd 495 Ft

Az igénybe vehető kedvezmények a köznevelési intézmények esetében a Gyvt. által biztosítottak:

„Gyermekétkeztetés

21. § (1) Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

- a) a bölcsődében, mini bölcsődében,
 - b) az óvodában,
 - c) a nyári napközis otthonban,
 - d) az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,
 - e) az általános iskolai és – ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik – a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,
 - f) a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében [az a)–f) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: intézményi gyermekétkeztetés],
 - g) a 21/C. §-ban foglaltak szerint a bölcsőde, mini bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában az Nktv. 30. § (1) bekezdése szerinti nyári szünet és az Nktv. 30. § (4) bekezdése szerinti tanítási szünetek időtartama alatt (a továbbiakban együtt: szünidei gyermekétkeztetés).
- (2) Az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetés biztosítására kötelezett önkormányzat e feladatának ellátásához a közigazgatási területén kívülről érkező gyermek, tanuló lakóhelye szerinti önkormányzattól hozzájárulást kérhet.

Intézményi gyermekétkeztetés

21/A. § (1) Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézményben

- a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkezést, a déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést,
- b) a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon az óvodában és a nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben a déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést kell biztosítani.

(2) Intézményi gyermekétkeztetésben részesülhet az iskolában az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.

(3) Az (1) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja

- a) a települési önkormányzat
 - aa) az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében és óvodában, továbbá

- ab) a közigazgatási területén a tankerületi központ, illetve a szakképzési centrum (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: köznevelési fenntartó) részeként működő nevelési-oktatási intézményben, illetve szakképző intézményben,*
- b) az egyházi és a nem állami fenntartó az általa fenntartott nem bentlakásos intézményben,*
- c) a fenntartó az egyéb állami fenntartású nem bentlakásos intézményben.*
- (4) A bentlakásos intézményben az intézményi gyermekétkeztetés keretében biztosítani kell*
- a) az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon a reggeli és vacsora főétkeztést, és*
- b) az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon kívül a reggeli, ebéd és vacsora főétkeztéseket, valamint a tízórai és uzsonna kíséteztéseket.*
- (5) A (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja*
- a) a szakosított szociális ellátást nyújtó és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmény az intézményben elhelyezett gyermekek részére,*
- b) a települési önkormányzat a közigazgatási területén a köznevelési fenntartó által fenntartott kollégiumban elhelyezett gyermekek részére,*
- c) az elhelyezést nyújtó intézmény fenntartója a b) pont alá nem tartozó bentlakásos nevelési-oktatási intézményben elhelyezett gyermekek részére.*
- (6) A főváros közigazgatási területén a köznevelési fenntartó által fenntartott nevelési-oktatási intézményben, illetve szakképző intézményben - a fővárosi önkormányzat saját tulajdonában álló ingatlanban működő nevelési-oktatási intézmények kivételével - az (1) és a (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést a kerületi önkormányzat biztosítja. A fővárosi önkormányzat köteles biztosítani az (1) és a (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést azon nevelési-oktatási intézményben, amely saját tulajdonában álló ingatlanban működik.*
- (7) A tantermen kívüli, digitális munkarendben megszervezett nevelés-oktatás, óvoda esetében a nevelési évben munkanapra az Nkt. 30. § (5) bekezdése alapján elrendelt rendkívüli szünet, valamint bölcsőde és mini bölcsőde esetében a nevelési évben munkanapra elrendelt rendkívüli zárvaratartás időtartama alatt, kivéve ha az adott időtartamban a 21/C. §-ban foglaltak szerint szünidei gyermekétkeztetést kell biztosítani, az intézményi gyermekétkeztetést a szülő, más törvényes képviselő kérelmére - elvitel vagy kiszállítás formájában - az (1)-(6) bekezdés szerint kell biztosítani.*
- (8) Ha a gyermek, tanuló a lakóhelyétől, tartózkodási helyétől eltérő településen jár bölcsődébe, mini bölcsődébe, köznevelési vagy szakképző intézménybe, és a szülő, más törvényes képviselő a gyermek számára az intézményi gyermekétkeztetést igényli, akkor azt a (7) bekezdés szerinti időtartam alatt a feladatellátásra kötelezett szerv helyett a gyermek, tanuló lakóhelye, tartózkodási helye szerinti települési önkormányzat biztosíthatja.*

Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés

- 21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani*
- a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha*
- aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,*
- ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,*
- ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,*
- ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy*
- ae) nevelésbe vették;*
- b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha*
- ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy*

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

(3) Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és (2) bekezdés b) pontja szerinti ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés biztosításához közös háztartásban élőként kell figyelembe venni

a) a tizennyolc éven aluli,

b) a huszonöt évesnél fiatalabb, köznevelési intézményben vagy szakképző intézményben nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, illetve szakképzésben részt vevő vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben tanuló, és

c) életkortól függetlenül a tartósan beteg vagy súlyos fogyatékos gyermekeket, kivéve a nevelőszülőnél ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekeket, valamint a nevelőszülőnél elhelyezett nevelésbe vett gyermekeket és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttét.

(4) Az (1) bekezdés a) pont ad) alpontjában meghatározott összeg számításánál - a kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő családtagként kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) a (3) bekezdés szerinti gyermekeket,

c) az a) és b) pontba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5) A családbafogadó gyám a saját és a gyámsága alatt álló gyermek tekintetében is kérheti az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre való jogosultság megállapítását, ha az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott feltételek valamelyik gyermek tekintetében fennállnak. Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a családbafogadó gyám saját gyermekeinek és a gyámsága alatt álló gyermekeknek a számát össze kell adni. A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot is érteni kell.

(6) Az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés gyermekenként csak egy jogcímen vehető igénybe.

(7) Ha a szakképzési munkaszerződés alapján duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatásban részt vevő személy már jogosult ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésre, ugyanazon étkeztetés tekintetében az (1) és (2) bekezdés szerinti ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést nem veheti igénybe.

(8) A nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek és a tanulói jogviszonyban nem álló, illetve nem nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt nem jogosult ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre.

(9) Az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést a tanuló után a nappali rendszerű oktatásban való részvétele befejezéséig kell biztosítani.”

18. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2019. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	127	0
Óvoda	1057	0
Általános Iskola	143	794
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	0	0
Összesen	1 327	794

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

19. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2020. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	98	0
Óvoda	786	0
Általános Iskola	80	797
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	0	51
Összesen	964	848

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

20. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2021. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	107	0
Óvoda	793	0
Általános Iskola	94	972
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	0	47
Összesen	994	1 019

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

21. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2022. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	113	0
Óvoda	845	0
Általános Iskola	65	1386
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	0	0
Összesen	1 023	1386

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

22. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2023. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	121	0
Óvoda	844	0
Általános Iskola	87	864
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	0	1
Összesen	1 052	865

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

2015 szeptemberétől az a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek, aki olyan családban él, ahol az egy főre jutó havi jövedelem – a szülők nyilatkozata alapján – nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabérszemélyi jövedelemadóval és a társadalombiztosítási járulék összegének 130%-át ingyenesen étkezhet. 2021-ben az étkezést igénylők 72%-a vett igénybe valamilyen kedvezményt. 2022-ben az 50%-os kedvezményes étkezésben részesülő gyerekek száma az előző évhez képest növekedett. Az 2023. évi csökkenés oka leginkább a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményre jogosultság csökkenése.

A kedvezményes étkezés lehetősége 2016-ban – a Gyvt. alapján – kibővült a szünidei gyermekétkeztetéssel, mely a legrászorultabb családok gyermekeinek biztosítja szünidő alatt a napi egyszeri meleg ételt, továbbá a háborús helyzet miatt az Ukrajnából érkezők számára az igény benyújtásától számított fél éven belül. Ez utóbbira nem volt igény.

„Szünidei gyermekétkeztetés

21/C. § (1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben
a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.”

23. számú táblázat: Szünidei étkezést igénybe vevők száma

Igénybe vevők száma					
	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Tavaszi</i>	16	1	14	8	17
<i>Nyári</i>	21	0	14	8	15
<i>Őszi</i>	10	12	9	0	3
<i>Téli</i>	15	18	20	6	6

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

A 2023. évi statisztika egy szokványostól eltérő adatsort mutat. Ennek oka, hogy a tavaszi és nyári szünetben 7 olyan gyermek számára is biztosítottunk étkezést, akik ugyan jogosultak rá, és a kerületben éltek ebbe az időszakban, de jogosultságukat nem a XVI. kerületi jegyző állapította meg. A nyári szünet alatt az Önkormányzat ösztönzi a János utcai tábor igénybevételét, erre felhívja az érintett családok figyelmét. A visszajelzésekből azt tapasztaljuk, hogy a családok nyáron nem motiváltak arra, hogy naponta elmenjenek az ételért.

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

3.1. A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, MŰKÖDÉSÉNEK TAPASZTALATAI

A Gyvt. 39-40/A. §- a szabályozza a gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekjóléti központ feladatait. A 2023. január 2-án hatályos szöveg szerint:

„Gyermekjóléti szolgáltatás

39. § (1) A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

(2) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,

c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,

d) a szabadidős programok szervezése,

e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(3) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,

c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,

d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

(3a) A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít.

(4) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,

b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,

c) kezdeményezni

ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,

cb) szociális alapszolgáltatások igénybevételét,

- cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,
 - cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét, vagy
 - ce)
 - d)–e)
- (5)

39/A. § (1) Egyszemélyes család- és gyermekjóléti szolgálat nem vehet részt az e Fejezet szerinti feladatok ellátásában, ha az érintett gyermek szülője a szolgáltatást nyújtó személy maga, a fenntartó önkormányzat polgármestere, alpolgármestere, jegyzője vagy aljegyzője.

(2) Család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ nem vehet részt az e Fejezet szerinti feladatok ellátásában, ha az érintett gyermek szülője a szolgálat, központ szakmai vezetője vagy intézményvezetője, a fenntartó önkormányzat polgármestere, alpolgármestere, jegyzője vagy aljegyzője.

(3) Elfogult az a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó személy, akitől nem várható el az eset tárgyilagos megítélése.

(4) Az összeférhetetlenséggel vagy elfogultsággal érintett személy, vagy a szolgálat, központ vezetője köteles azt bejelenteni az ok tudomására jutásától számított 5 munkanapon belül a család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ székhelye szerint illetékes fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak. A szolgáltatás igénybe vevője az összeférhetetlenséget vagy elfogultságot bármikor bejelentheti a család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ székhelye szerint illetékes fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak. A fővárosi és vármegyei kormányhivatal megvizsgálja a bejelentés megalapozottságát, és ha szükséges, kijelöli az e Fejezet szerinti feladatokat ellátó szolgálatot, központot vagy személyt.

(5) Az összeférhetetlenséggel vagy elfogultsággal érintett szolgáltatást nyújtó személy az igénybe vevő felé fennálló tájékoztatási kötelezettségének köteles eleget tenni az összeférhetetlenség, elfogultság fennállása esetén is.

Család- és gyermekjóléti szolgálat

40. § (1) Gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat (a továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) – keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.

(1a) A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot önálló intézményként, szolgáltatóként vagy más intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységeként működteti.

(2) A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,

b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,

c) az ellátási területén közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,

d) szervezi a – legalább három helyettes szülőt foglalkoztató – helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,

e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,

- f) felkérésre környezettanulmányt készít,
- g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- h)
- i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.
- (3)
- (4)
- (5)

Család- és gyermekjóléti központ

40/A. § (1) Család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járásszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.

(2) A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl

- a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít
 - aa) utcai és – ha a helyi viszonyok azt indokolják – lakótelepi szociális munkát,
 - ab) kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,
 - ac) – ha a helyi viszonyok azt indokolják – kórházi szociális munkát,
 - ad) gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
 - ae) jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
 - af) családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát,
 - ag) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;
- b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében
 - ba) kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
 - bb) javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
 - bc) együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
 - bd) a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
 - be) utógondozást végez – a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a 86. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak szerint – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
 - bf) védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készít;

- c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára;
d) elkészíti a szociális diagnózist az Szt. 64/A. §-a szerint.
- (3) A gyermekjóléti központ a (2) bekezdés a) pont ad) alpontja, valamint a (2) bekezdés b) és c) pontja szerinti feladatainak ellátására a települési önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval ellátási szerződést nem köthet.
- (4) A gyermekjóléti központ a (2) bekezdés a) pont aa)–ac) és ae)–af) alpontja szerinti feladata, valamint a szupervízió az Szt. 122/A. §-a szerinti, szolgáltatások intézményen kívüli szervezet által történő ellátásának szabályai szerint is biztosítható.
- (5) A család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ a szolgáltatással érintett
- a) gyermek tekintetében a Gyvt. 139. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást,
b) nagykorú személy tekintetében az Szt. 20. §-a szerinti nyilvántartást vezet.
- (6) A 139. § (1) bekezdés szerinti adattartalmú nyilvántartás a változások nyomon követhetőségét biztosító elektronikus úton is vezethető.
- (7) A szociálpolitikáért felelős miniszter által kijelölt család- és gyermekjóléti központ az Szt. 64. § (9) bekezdése szerinti fogyatékosügyei tanácsadást is biztosít. A szociálpolitikáért felelős miniszter a kijelölésről szóló közleményt az általa irányított minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon teszi közzé.”

A Gyvt. előírása alapján a járasszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni.

Az Önkormányzat által fenntartott Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központon (1163 Budapest, Cziráki utca 22. - a továbbiakban: Intézmény) belül működő két szakmai egység a Család- és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: Központ) és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) a jogszabályoknak megfelelő munkamegosztásban végzi feladatát.

A Szolgálaton belül családsegítést és gyermekjóléti alapellátást nyújtanak, 2023-ban történt változás alapján nem két külön szakmai csoportban. Segítséget jelentenek a családsegítők részére a Központ esetenedzserei, akik szakmai segítséget, konzultációs lehetőséget biztosítanak a kiemelt gyermekvédelmi eseteknél.

3.1.1. ALAPELLÁTÁS

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai

A Szolgálat minden XVI. kerületben élő egyén, család, közösség számára nyitott, szolgáltatásai állampolgári jogon, önkéntes alapon vehetők igénybe, illetve veszélyeztetett gyermekekkel kapcsolatos jelzésekre kötelező a kapcsolatfelvétel az érintett gyermekekkel, családokkal. Az alapellátás keretében segítséget nyújt szociális, mentálhigiénés, életvezetési, foglalkoztatási, lakhatási ügyekben.

A Szolgálat látja el a gyermekjóléti alapellátó tevékenységet, működteti a gyermekvédelmi jelzőrendszert. A hatósági jellegű gondozó tevékenység a Központ feladata, ahol a Szolgálatnak is lehet szerepe, kaphat részfeladatokat.

Jelen „Átfogó Értékelés” a Szolgálat feladatai közül elsősorban a Gyermekjóléti Csoport tevékenységével foglalkozik.

Család- és gyermekjóléti szolgálat a települési önkormányzatok feladatkörében a lakóhely szintű minimumszolgáltatásokat, általános segítő feladatokat kell, hogy biztosítsa. Alaptevékenység a családgondozás, mely számos egyéb segítségnyújtási formával egészül ki.

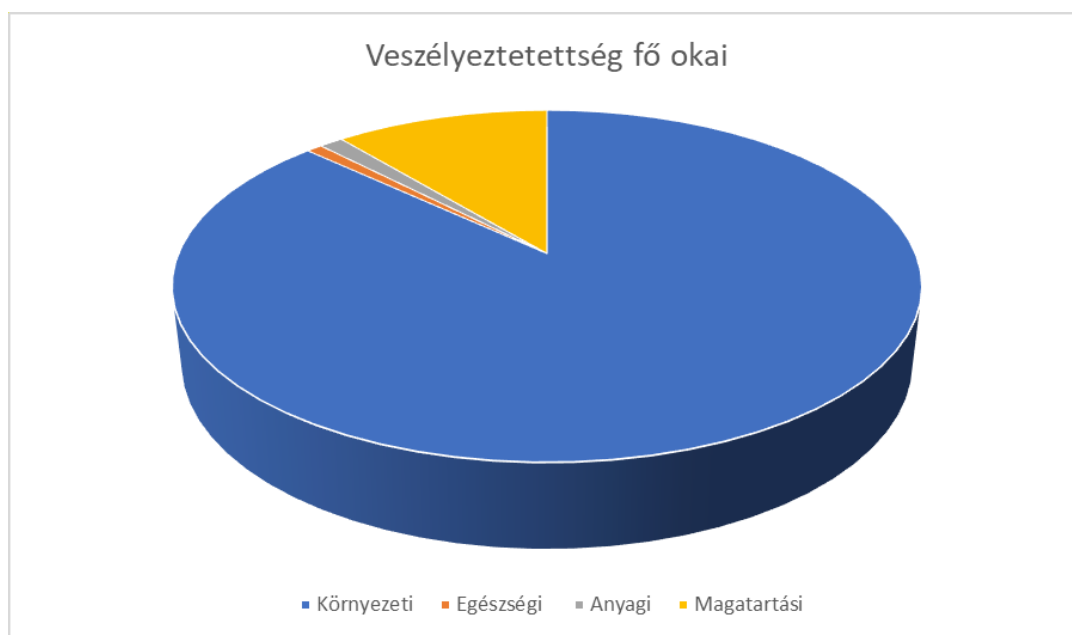
Egyik fontos cél a veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése.

Ennek ellenére a Szolgálat gondozásába került családok nagy számban veszélyeztetettek.

Gyermekek veszélyeztetettségének okai:

A Szolgálat gondozásába került gyermekek nagy számban veszélyeztetettek. A veszélyeztetettségről beérkezett jelzést követően a családsegítő felveszi a kapcsolatot az érintett gyermek/gyermekek családjával, és elkezdődik az együttműködésen alapuló segítő munka, melynek célja az észlelt veszélyeztetettség enyhítése, megszüntetése.

1. ábra: A veszélyeztetett kiskorúak száma a veszélyeztetettség fő oka szerint

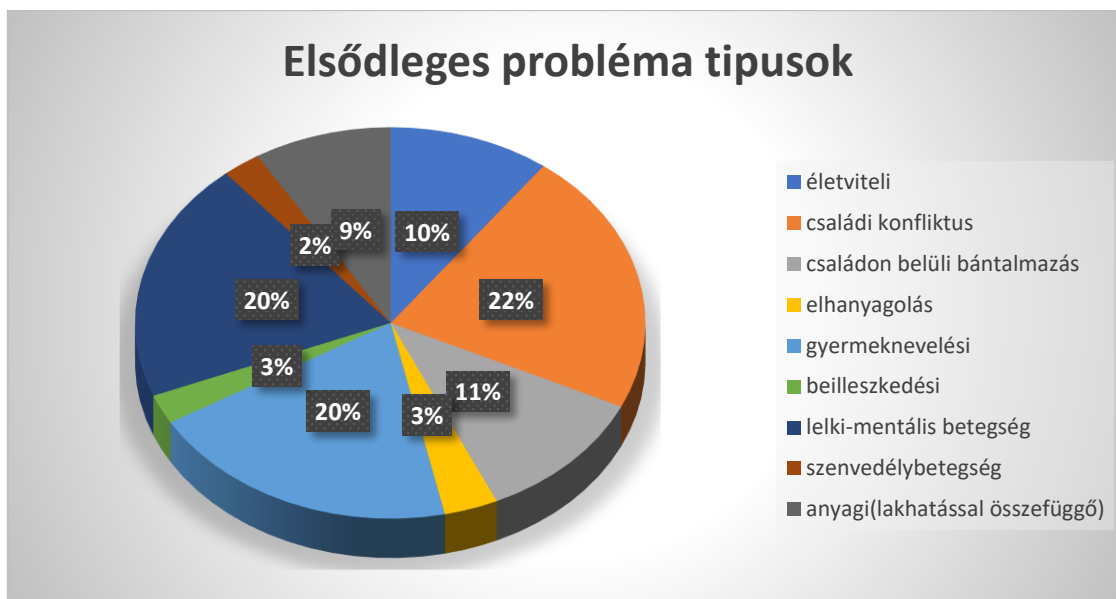

Forrás: Napraforgó Központ KSH statisztika Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma 2023-ban 245 fő

A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak fő csoportba sorolása segít meghatározni azokat a vezető problémákat mely alapvetően megjelennek a Családsegítő Szolgálat látókörében. A főcsoportok problémái halmozódhatnak, illetve törvényszerűen gyakran össze is kapcsolódnak. A főcsoportok tagozódását és az ahhoz kapcsolódó adatokat az itt következő diagram részletezi.

A 2023-ban az együttműködési megállapodással a Szolgálatnál együttműködés alapján gondozott esetekre vonatkozó főbb problémák egymáshoz viszonyított megoszlása:

2. ábra: Elsődleges probléma típusok

Forrás: Napraforgó Központ KSH statisztika a jelzőrendszeri tagok jelzései alapján a probléma típusok százalékos eloszlása

A 2023-ban gondozási terv alapján ellátott kliensek elsődleges probléma szerinti eloszlása (nem halmozott adat), az alábbi táblázatban látható:

Probléma megnevezése	Kliensek száma
Életviteli	21
Családi-kapcsolati konfliktus	45
Családon belüli bántalmazás	23
Elhanyagolás	7
oktatási, nevelési elhanyagolás	2
ebből: felnőttre vonatkozóan (családi, intézményi)	5
Gyermeknevelési	41
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	5
Magatartás, teljesítmény zavar	2
fogyatékoság, retardáció	1
Lelki-mentális, pszichiátriai betegség	41
Szenvedélybetegség	5
Egészségi probléma, egészségkárosodás következménye	3
Foglalkoztatással kapcsolatos	1
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	18
Ügyintézési	3
Családok száma összesen:	216
Szolgáltatást igénybe vevő személyek száma összesen	394

Forrás: Napraforgó Központ KSH statisztika saját táblázat A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő családok száma a probléma fő oka szerint

A családi-kapcsolati problémákkal küzdők aránya lett a legmagasabb, ami szinte azonos a tavalyi tendenciával. Jelentős részben ez a több évig tartó, erős konfliktusokkal terhelt válási procedúrákra vezethető vissza, ahol mind a szülők, mind a gyermekek szenvednek a kialakult helyzetből.

2023-ban minimálisan, de csökkent az intézménynél megforduló, az elsődlegesen anyagi nehézséggel küzdő családok aránya.

A családon belüli bántalmazás miatt látóköriünkbe került ügyfelek száma az elmúlt években kismértékben ugyan, de nőtt.

Az elmúlt évek tendenciája az idei évben is folytatódott, kliensei között a lelki-mentális, pszichiátriai betegség következtében hozzájuk kerültek száma a duplájára nőtt, ezért kiemelt figyelmet fordítanak erre a problémakörre a 2024-es évben.

A gyermeknevelési problémák vezető helyet foglaltak el ügyfeleik életében, ami azt jelenti, hogy a 2023-as év statisztikája szerint duplájára emelkedett, valamint nőtt, a magatartási zavarral hozzájuk kerülő kliensek száma is.

A 2022-es évhez viszonyítva látszik a magatartási főcsoportban szereplő gyermekek számának drasztikus csökkenése, mely azt feltételezi, hogy a probléma ugyan nem szűnt meg, hanem már nem vezető okként szerepel. A hangsúly áttevődött a környezeti főcsoportban megjelenő családi konfliktusok, illetve lelki-mentális pszichiátriai betegségek alcsoportjaira

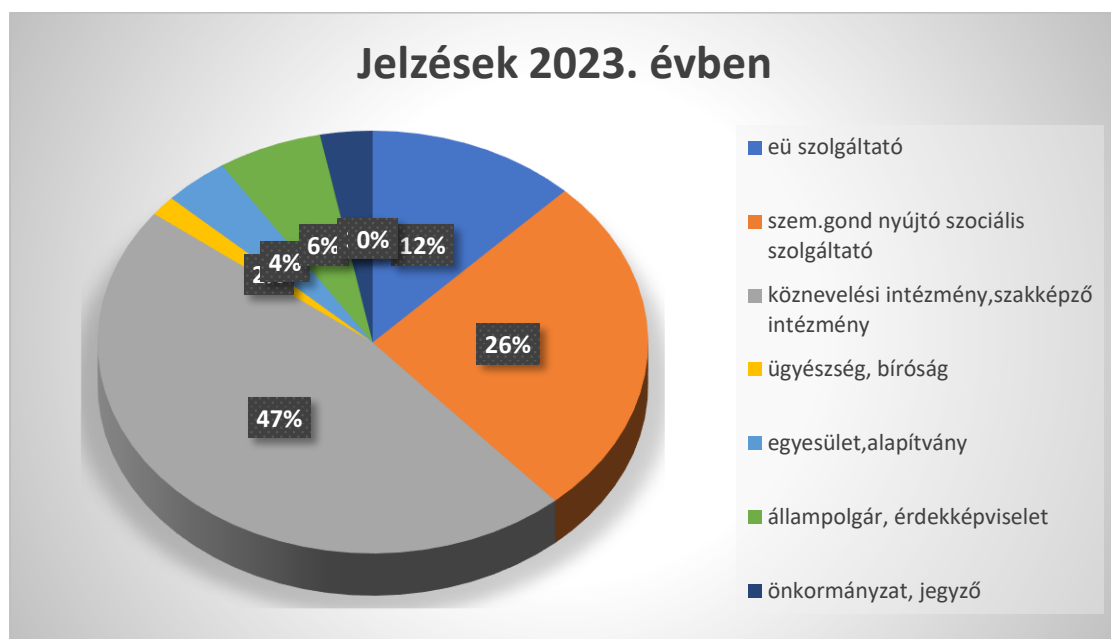
A vezető okok a környezeti főcsoportba sorolhatók: a nevelési probléma (20%), illetve a családi konfliktus (22%), a gyermek családon belüli bántalmazása (11%), a szülők, család életvitele (10%), a gyermek elhanyagolása (3%), voltak azok az okok, mely a gyermekeket veszélyeztette.

Az általuk kezelt problémák közül a magatartási főcsoportba sorolható okok között szerepel a gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség (3%), a magas arányszámban megjelenő lelki-mentális betegségek (20%), és az alacsonyabb számban, de mégis jelen lévő szenvedélybetegségek (2%). Mindezek mellett jelen vannak elsődleges veszélyeztető tényezőként anyagi főcsoportba tartozó gyermekek is (9%).

Az egyének, családok, gyermekek problémáinak időben történő felismerése és azok mihamarabbi enyhítése, megoldása érdekében az állam a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerének keretében **észlelő- és jelzőrendszert** működtet.

A tárgyévben az észlelő és jelzőrendszer által küldött jelzések száma 150 volt, melyben a jelzéssel érintettek száma 145 fő volt (nem halmozott adat).

3. ábra: A Szolgálathoz beérkezett jelzések száma 2023-ban

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

A 2019 óta a Szolgálathoz érkező, gyermekeket érintő jelzések száma a következőképpen alakult: 2019: 854, 2020: 440, 2021: 185, 2022: 195, 2023: 150. A köznevelési intézmények láttak el az intézményt a legtöbb jelzéssel, kapcsolatuk az intézményeikkel a legaktívabbnak mondható. A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók - más család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ - is gyakran küldtek jelzést, legtöbbször esetátadás keretében kerül hozzájuk egy korábban máshol gondozott család, akik a területbe költöztek. Az egészségügyi szolgáltatók közül a védőnők 5, kórházi szociális munkás 10 esetben jelzett. Lecsökkent a járási hivatal gyámhivatalából érkező, főleg a felnőtt korosztályt érintő jelzések száma.

3.1.2. A JELZŐRENDSZER TAGJAIVAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS TAPASZTALATAI

A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése a Szolgálat feladatai közé került a jogszabályi változásokkal. A Központnak szakmai támogatást kell nyújtania a Szolgáltatnak, a jelzőrendszeri munkája segítése, koordinálása érdekében is.

Az év során a Központ fogadta a Szolgálat megkeresését, amennyiben az a jelzőrendszer működtetése körében a Központ feladatkörébe tartozó, vagy szakmai támogatást igénylő esetről szerzett tudomást.

A Központ a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében koordinálja a területén működő jelzőrendszer munkáját. A feladatellátás érdekében a Központ munkatársai közül jelzőrendszeri tanácsadót jelölt ki.

➤ SZAKMAKÖZI MEGBESZÉLÉS

A **szakmaközi találkozások** a jelzőrendszer működéséhez és a szociális- és gyermekjóléti munkában érintettek személyes kapcsolatainak kialakításához, megerősítéséhez fontos eszköz,

illetve a közös munkánkat érintő változások, új információk megosztására ad lehetőséget. Megtartásukat jogszabály írja elő.

2023-ban 7 alkalommal szerveztek tematikus szakmaközi megbeszélést, egy alkalom magában foglalt több jelzőrendszeri szervet. Ezeknek a beszélgetéseknek a célja nem egy konkrét ügy kezelése, hanem előre meghatározott témakörben, aktuális kérdés, vagy kérdéskör több szempontú feldolgozása.

A megbeszélések témája:

1-3. alkalom: ADHD szakmaközi műhely, amely 3 alkalmat foglalt magába és a Bethesda kórház közreműködésével valósítottuk meg óvodapedagógusoknak és a 6-18 éves korosztályt nevelő általános és -középfiskolai pedagógusoknak

4. alkalom: Interkulturális ismeretek átadása, meghívott előadókkal a kerületünkben tanuló Vietnámi és Kínai diákokat érintő nevelési és gyermekvédelmi sajátosságokkal. Meghívottjaik a kerületi általános iskolák pedagógusai voltak.

5. alkalom: „Út a korai fejlesztésig” címmel a pedagógiai szakszolgálat munkatársaival bölcsődei dolgozóknak szerveztek tematikus ismeretterjesztő előadást.

6. alkalom: Az abúzus/bántalmazás témakörében a gyámügyi előadóknak és a rendőrség képviselőinek szerveztek egyeztető és információs fórumot.

A Szolgálat által tartott szakmaközi megbeszélések során a Központ esetmenedzserei mellett jelen volt az Önkormányzat Szociális és Szociális Intézményi Irodájának vezetője, a XVI. Kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat (a továbbiakban: KESZ) vezető védőnője, a XVI. kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde (a továbbiakban: Egyesített Bölcsőde) vezetője, a BFKH XVI. kerületi Gyámügyi Osztályának ügyintézői, a Szolgálat családsegítői.

Az intézmény szakmai törekvése többek között a jelzőrendszer működéséhez és a szociális- és gyermekjóléti munkában érintettek személyes kapcsolatainak kialakítása, megerősítése, illetve a közös munkát érintő változások, új információk megosztása, melyhez kiváló alkalmat nyújtottak szervezett szakmaközi megbeszélések.

➤ ÉVES TANÁCSKOZÁS

A 2023-as év jelzőrendszeri működéséről szóló **éves szakmai tanácskozás** 2024. február 29-én került megrendezésre 92 fő részvételével. Az éves tanácskozás megrendezése a Szolgálat szakmai egységének feladata, de az egész intézmény részt vesz az előkészítésben és lebonyolításban.

Minden évben keresik azt a témát, ami a legaktuálisabb, ami tapasztalataik és a hozzájuk befutó gyermekvédelmi jelzések alapján olyan terület, amivel leginkább küzdenek a kerületi intézmények. Mivel 2023-ban a kerületben kortárs bántalmazások történtek, ezért a tanácskozást „**Bullying, cyberbullying**” címmel rendezték meg és fő előadónak Topa Zoltán alezredest, a Belügyminisztérium Bűnmegelőzési Tanácsának fő-referensét hívták meg.

Az éves tanácskozáson a Szolgálat szakmai vezetője összefoglalta a jelzőrendszeri intézményektől kapott beszámolókat, mely alapja lett az intézmény 2024-re vonatkozó intézkedési tervének elkészítéséhez.

Ezután négy különböző szakmai műhelyben, már interaktívabb formában beszélgettek a résztvevők, ugyancsak a téma meghívott, külső szakértőivel, illetve a Központ pszichológusainak és az iskolai-óvodai szociális segítőknek a bevonásával.

Az első műhelyben Topa Zoltán bemutatta, milyen módszerekkel dolgozik a „Cyberbullying” témával osztálytermi környezetben.

A második műhelyt a Napraforgó Központ pszichológus munkacsoportja vezette „Kire ütött?” címmel. A bullying családi gyökereit dolgozták fel interaktív módszerekkel.

A harmadik műhelymunkát az intézmény óvodai és iskolai szociális segítői vezették „Ki mit tehet?” címmel. A különböző területről érkező szakemberekkel dolgozták fel „Word Café” módszerrel a jó gyakorlatokat.

A negyedik műhelyben a kerületi rendőrkapitányság szakembereivel és Horváth Szabolcs kapitányság vezető, rendőr alezredessel beszélhették meg a bullying hatósági útját az érdeklődők, továbbá bemutatták a rendőrség bullying/cyberbullying iskolákba vitt prevenciók óráit.

A résztvevők fogalmazták meg, hogy inspiráló, szakmailag magas színvonalú, jól megszervezett programon vettek részt.

➤ ESETMEGBESZÉLÉS, ESETKONFERENCIA

Az esetkonferenciák célja az adott gyermekkel foglalkozó, különböző szakmák képviselői és a család közti információcsere, és közös gondolkodás az adott probléma minél hatékonyabb megoldása érdekében.

2023-ban 19 esetkonferencia és 26 esetmegbeszélés volt az intézményben. Az esetkonferenciák célja az adott gyermekkel foglalkozó, különböző szakmák képviselői és a család közti információcsere, és közös gondolkodás az adott probléma minél hatékonyabb megoldása érdekében. Többnyire olyan esetben kerül sor a megrendezésére, ha a gyermek veszélyeztetettsége olyan mértékben megnő, mely szükségessé teszi az azonnali beavatkozást, vagy az eset kapcsán több szakma képviselői érintettek, így a megfelelő cselekvési mód egyeztetése, a munkamegosztás összehangolása elengedhetetlen a hatékonysághoz. Az eredményes szociális segítőmunka, a valódi változások csak a rendelkezésre álló erőforrások bevonásával, folyamatos összehangolásával történhetnek meg.

3.1.3. PREVENTÍV PROGRAMOK

A Szolgálat prevenciók tevékenységével nagy létszámban éri el a gyermekeket és a felnőtteket egyaránt. Célja, hogy klubjai segítségével megelőzze a problémák kialakulását, tartalmas és értelmes szabadidős tevékenységet kínáljon a kerület lakosai részére. Figyelemmel kísérik a lakossági igényeket, próbálják ezekre reagálva összeállítani kínálatukat, kiemelten figyelve a sérülékenyebb társadalmi csoportokra (idősek, kamaszok, kisgyermekes családok, fogyatékkal vagy krónikus betegséggel élők).

Célzottan próbálják elérni a valamilyen szempontból veszélyeztetett gyermekeket is, hiszen minél korábban történik a beavatkozás, a gyermek optimális fejlődéséhez való hozzájárulás, vagy a szükséges korrekció, annál hatékonyabb lesz a munka, és annál ritkább lesz a későbbiek során esetlegesen jelentkező, nagy társadalmi károkat okozó deviancia.

Az „Átfogó Értékelés” a Szolgálat preventív programjai közül a gyermekeknek, fiataloknak szóló programokat ismerteti.

➤ *Szünidei Napraforgós Napok*

A nyári szünet kezdetén 1 hetes, napközbeni elfoglaltságot biztosító, szabadidős programokat szerveztek a 6-12 éves, iskolai korosztálynak, hozzájárulva ezzel a családok, szülők szünidei gyermekfelügyeleti problémájának megoldásához is.

A 2023-as évben a tábor programját gazdagították: a rendőrség, mentősök és tűzoltók interaktív foglalkozásai; járt náluk terápiás kutya; a Fair Play Event Kft. különleges udvari játékaival; a gyermekeket moziba vittél, meglátogatták velük a VR Vidámparkot és a Minipoliszt is.

A tábor 5 napon keresztül tartott, minden nap 31 gyermeket fogadott a tábor.

➤ *Mama-baba klub*

A Baba-mama klub régi hagyomány az intézményben. A kismamák tapasztalatot cserélnek, míg gyermekeik együtt játszanak. Ezek az alkalmak a szülők visszajelzései szerint nagyban elősegítik a gyermekek beilleszkedését a bölcsődébe, illetve óvodába. Ezen túlmenően az anyák számára jó lehetőség a kisgyermekes időszak során is a közösséghez való tartozás, az izoláció csökkentése.

A klub legfőbb kihívása is ez: évről évre újra kiépíteni a „csapatot”, hiszen a bölcsődés vagy óvodás korú gyerekek az intézménybe kerüléssel már nem járnak a klubba, szűk 1-2 év, amikor a klubnak helye van a családok életében. Kivételt képeznek a többgyermekes családok, ahol az anyukák ismerősként térnek vissza az újabb „csemetével”, s ünnep, ha az intézménybe járó nagyobb gyermek is visszatér egy-egy foglalkozásra. Hagyomány egy-egy külső szakértő meghívása a kisgyermekkor kérdéseinek megbeszélésre. Szendrei - Kloknicser Anna Mária pszichológus visszajáró vendége a klubba.

A klub az elmúlt évben 32 klubfoglalkozást tartott, összesen 254 résztvevővel (halmozatlan adat 36 kliens).

➤ *Kamasz klub*

A kamasz korosztálynak hetente szervezett program során alkalmuk nyílt a fiataloknak a saját korosztályuk problémáiról történő beszélgetésekre. A veszélyeztetett, ellátásukba kerülő családok gyermekeinek részvétele a klubban speciális eszköztárat kíván a klub vezetőitől és szüntelen újratervezést, ugyanakkor jelentős kiegészítése a családsegítésnek.

A 2023-as évben 19 csoportfoglalkozást tartottak 141 fő forgalmi adattal. Ez 20 kamasz klubtagot jelent (halmozatlan adat).

➤ *Kamasztábor*

A Napraforgós Napok második hetében a kamaszoknak szerveztek programokat. Tapasztalatuk szerint a középiskolai korosztály is igényelné még a szervezett nyári programokat, de saját korosztályával. Így 2023-ban is a 12-17 évesek külön, nekik szervezett héten voltak együtt. Megtartva a tavalyi helyszínt, 2023-ban is a kezdő budapesti nap után Diósjenőre utaztak a kamaszok, az intézmény munkatársainak kíséretében. A tábor profilja személyiségfejlesztő jellegű csoportfoglalkozások voltak, élményekkel, kirándulásokkal egybekötve. A fiatalok a

sok-sok egymással töltött idő mellett szívesen kapcsolódtak be az ebédfőzésbe, pingpong és darts bajnokságba, kirándulásba. Legnagyobb élményük az esti záró tábortűz és megosztó kör volt.

A tábor 5 napon keresztül tartott, 18 fiatal részvételével.

➤ *Társasjáték klub*

Ez a klub is illeszkedik annak a sorába, hogy intézményben olyan tartalmas szabadidős foglalkozásokat kínáljanak, melynek során biztonságos környezetben, gyermekvédelmi szakemberek vezetésével találkozhatnak a gyerekek. Ez a klub a 9-12 éves gyerekeknek kínál találkozási lehetőséget és jó programokat.

Év végéig 17 klubfoglalkozás volt összesen 60 résztvevővel. Ez 13 gyermek klubtagot jelentett.

➤ *VakációZoo tábor*

A 2023-as évben lehetőséget kaptak arra, hogy 20, 1-8. osztályos kerületi gyermeket elkísérjenek a Fővárosi Állat- és Növénykert díjmentes táborába, 5 napon keresztül.

A napközis táborba jelentkező gyermekek hétfőtől péntekig részesei lehetnek az Állatkert életének: bepillanthattak az itt dolgozók munkájába, élmény dús zoopedagógiai foglalkozásokon vehettek részt, állatbemutatókon okosodhattak, kézműves programokon alkothattak. A táborok oktatási-nevelési célja az iskolában megszerzett ismeretek, készségek játékos felelevenítése és gyakorlása, speciális állatkerti környezetben, érdekességekkel színesítve. A tábor csoportjait és foglalkozásait szakképzett állatkerti munkatársak és elhivatott pedagógusok vagy pedagógushallgatók vezették, munkatársaik minden programon kísérték a kerületi gyermekeket. A táborozóknak tízórát, meleg ebédet és uzsonnát biztosítottak.

A tábor 5 napig tartott, 17 kerületi gyermeket tudtak eljuttatni és kísérni.

➤ *Munkatársak gyermekeinek rendezett tábor: „Zenélő ecsetek”*

4 évvel ezelőtt fogalmazódott meg az igény, hogy az intézményi munkatársak gyermekeinek is szervezzenek tábort. Azóta minden évben valamilyen tematika mentén rendezik meg ezt a tábort. 2022-ben a társadalmi felelősségvállalás volt a téma, ott tapasztalták meg azt, hogy a gyerekek, a vegyes életkor ellenére (4-15 évesek) mennyire nyitottak ilyen témákra. Az intézmény azt vallja: fontos, hogy a gyermeki lényük részeként még meglévő érzékenységüket erősítsék, hogy tudatos, felelősségteljes, szolidáris felnőttekké válhassanak. Idén szinte már természetes volt, hogy "ne csak magunkra gondoljunk", hanem tegyünk is együtt valamit, bármilyen apró is, a társadalomért.

A 2023-as téma a zene és festés lett. A zene, mint játék, közösségi élmény, kifejezési eszköz. Ezért adományként ajánlották fel a Bethesda Gyermekkórháznak, Jónás Anna művészeti vezető ötlete alapján, a gyerekek által készített óriásfestményt, hogy azok a kortársak, akik bent vannak a kórházban, legalább percekre kizökkenhessenek egy másik világba.

A táborban segítőként két közösségi szolgálatot teljesítő középiskolás is részt vett. A táborban részt vevőgyermekek eljutottak a Zene Házába, kézműveskedhettek, hangterápiás bemutató foglalkozáson vettek részt, közösséget építettek a dunakeszi szabad strandon, de volt Gomoku verseny, számháború, palacsintázás és záró közös főzés is.

A tábor 5 napján 18 gyermek felügyeletét biztosították és kínáltak számukra tartalmas programokat, míg a szüleik munkájukat végezhették.

➤ *Interaktív programsorozat kamaszkorról szülőknek*

2022-ben kezdődött, 2023-ban zárult interaktív programsorozatuk a kamaszokról, melyet kifejezetten ilyen korosztályú gyermeket nevelő szülőknek rendeztek. Három alkalmas programsorozatuk első alkalomával, *"Kamasz-körkép"* címmel Dr. Madarassy - Szűcs Anna gyermek-és ifjúságpszichiáter tartott előadást. A második alkalommal Takács Péter klinikai szakpszichológus felelt a szülők kérdéseire. Az utolsó programon pedig a szülők kiscsoportos műhelymunkában, saját élmény feldolgozásával foglalatostkodtak. A program nagyon jó visszajelzéseket kapott a résztvevő szülőktől.

A programsorozat három alkalmán összes résztvevők száma 30 fő volt (halmozatlan adat 19 ügyszél).

➤ *„Természet hangjai” tábor*

A Napraforgó Központ először rendezett sajátos nevelési igényű gyermekek számára táborát. Mivel iskolai szociális segítő jelen van a Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben, igen jó munkakapcsolatot kialakítva az ottani pedagógusokkal és gyermekekkel, kivitelezhetőnek tűnt egy ilyen tábor. Június utolsó hetében rendezték meg a „Természet hangjai” néven a táborát.

A táborban rengeteg kirándulás, figyelve a természet hangjait és ismerkedéssel az erdőben élő állatokkal, nemezelés, festés, közös zászló készítés, minden napos közös zenélés. A tábor zárásaként a szülők is megnézheték a héten készült képekből készült videó montázst, az elkészült műveket és meghallgatták a gyermekek által megtanult dalt. Egy nagyon kedves és jól működő kis közösség alakult ki.

A tábor 5 napos volt és 9 gyermek részvételével zajlott.

➤ *Erzsébet tábor*

Öt napos táborban, 8 sajátos nevelési igényű gyermekkel kezdték meg a nyaralást Zánkán, az Erzsébet táborban. A gyermekek felső tagozatos diákok voltak.

Célul tűzte ki az intézmény az egyéni személyiségfejlesztést, az osztály és az iskolai közösség kohéziójának erősítését, amire a tábor programjai megfelelő kereteket adtak. A tábori programokon kívül ezt a folyamatot a szociális munka eszközeivel, saját témáikkal egészítették ki.

A gyermekek nagyon jól érezték magukat, és így, a megkezdett folyamatot az iskolai kereteken belül, kétheti rendszerességgel ismétlődő klubfoglalkozásokon mélyítik. Idén nyáron ismét pályáznak, bízva abban, hogy a megkezdett folyamatot ugyanezzel a kis csapattal tovább vihetik.

24. sz. táblázat: Szociális kompetencia-fejlesztő táborok 2023. évben

Táborok neve	Tábornapok száma	Ügyfél
Szünnidei Napraforgós Napok	5	31
Kamasztábor	5	18
VakációZoo tábor	5	17
„Zenélő ecsetek” tábor	5	18
„Természet hangja” tábor	5	9
Erzsébet tábor	5	8
Összesen	35	101

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

25. sz. táblázat: Szociális kompetencia-fejlesztő klubok 2023. évben

Klubok/foglalkozások NEVE	Foglalkozások (alkalmak) száma	Forgalom (halmozott adat)	Ügyfél (halmozatlan adat)
Kamaszklub	19	141	20
Társasjáték klub	17	60	13
Mama-baba klub	32	254	36
Interaktív programsorozat kamaszokról szülőknek	3	30	19
Összesen	71	485	88

A Központ feladatai

- A gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése, a gyermek védelme érdekében a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó **hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek**;
- **Speciális szolgáltatások biztosítása**;
- **Szakmai támogatás nyújtása** a Szolgálatnak és a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a területén működő **jelzőrendszer** munkájának **koordinálása**.

3.1.4. HATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK

Az intézményen belül a hatósági ügyekben érintett munkacsoport továbbra is az esetmenedzseri team. Négy esetmenedzser végzi a javaslat készítéseket és egyéb hatósági megkeresésekkel induló szakmai feladatellátást, illetve a már valamilyen intézkedéssel érintett gyerekek körüli munka koordinálását. Mára már kijelenthető, hogy stabil az esetmenedzseri team-összetétele, ami igen fontos tényező a családokkal végzett munkában és a team együttműködése szempontjából is.

Gyámhatósági eljárásban a 2023-as évben 143 kiskorú volt érintett. Ezek az eljárások az alábbi arányokban oszlottak el a különböző ügytípusok szerint:

100 gyermek esetében védelembe vételi, 43 gyermek vonatkozásában pedig szakellátás keretébe tartozó hatósági eljárás zajlott, ami esetmenedzseri tevékenységgel járt.

A hatósági intézkedéssel érintett gyermekekhez kapcsolódóan a kollégák 88 tárgyaláson vettek részt. 61 első védelemben vételi és 21 védelemben vétel felülvizsgálati tárgyalás mellett 6 egyéb hatósági tárgyaláson is részt vettek. Az esetmenedzserek 723 családlátogatást végeztek. Emellett **51 esetkonzultációt** bonyolítottak le (ide a számottevőbb egyéni konzultációkat számolják adott gyermek ügyében egy társszakemberrel). Esetmegbeszélést, esetkonferenciát **29** alkalommal szerveztek esetmenedzserek, vagy vettek részt más kerület által szervezett fórumon. Az esetmegbeszélések igen hatékony munkaformák, amikor egy-egy összetett ügyben találkoznak az érintett szakemberek, viszont éppen a sok szereplő idejének összehangolása miatt a megszervezése nem könnyű.

A szociális diagnózis a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján meghatározza az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat és a gyermekjóléti alapellátásokat. A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális, gyermekjóléti szolgáltatókat és intézményeket, amelyek kötelesek a szolgáltatásra vonatkozó igényt nyilvántartásba venni. Az intézményben a pszichológiai ellátásaiknál tapasztaltak egyre hosszabb várólistát, ezért az erre a szolgáltatásra jelentkező, vagy delegált kliensek megszűrésével próbálják célzottabbá tenni az ellátást. 2023-ban **92 szociális diagnózis** készült az intézményben.

A korábbi évekhez képest az adminisztráció jelentősen megnövekedett. Bár az esetmenedzserek munkájának ez mindig is jelentős része volt, de az országos gyermekvédelmi rendszer (GYVR) általánossá válásával és a kerületi gyámhivatal bekapcsolódásával, már szinte kizárólag ezen a felületen zajlik az adminisztráció. Másfelől az intézményi szinten bevezetett új ügyfélnyilvántartó program, a „CSAGYEK” használata is jelentős részt kíván a munkaidőn belül. Mindez a segítői munka átrendeződését vonja maga után: a közvetlen kliens kapcsolat a munkaidő kisebb részében, becslésük szerint maximum egyharmadában tud megvalósulni, a többi az adminisztráció. Ráadásul a GYVR használata során felmerült kérdések, problémák kiküszöbölése, a rendszer kiforratlansága miatt csak tovább növeli az ezzel töltött időt, ez szintén az ügyfelekkel való személyes kapcsolattól veszi el a segítő szakemberek idejét.

Kiemelt veszélyeztetettségi területek a 2023-as év során:

2023-ban 245 kiskorút tartott nyilván a Központ veszélyeztetettként. A vezető probléma alapján legnagyobb arányban (213 kiskorú) továbbra is a környezeti tényezők (döntően családi konfliktus, a család életvitele és életvezetési problémája, továbbá a gyermekekkel szembeni rossz bánásmód: elhanyagolás és bántalmazás) játszottak szerepet, másodsorban pedig a magatartási főcsoportba sorolt problémák, ide 27 kiskorút soroltak (ide tartoztak pl.: a tankötelezettségüket elmulasztó gyerekek vagy a szerhasználók is).

Az előző évi tendenciákkal összhangban változatlanul meghatározó problémakör a válási, kapcsolattartási ügyek súlyozott jelenléte, a szülők közit elmérgesedett konfliktusok, mely a gyermekek fejlődését veszélyeztetik.

A Központnál továbbra is jelen vannak a „falcolós”, önbüntetés-jellegű iskolai jelzések, az oktatásból kimaradó, vagy tanulmányaikban lemaradt gyerekekkel kapcsolatos jelzések, illetve a hozzátartozók közötti erőszakról vagy családon belüli bántalmazásról szóló rendőrségi, ügyészségi, szociális irodai megkeresések. Az említett időszakban a fiatalok és családok mentális egészsége jelentősen romlott, és ez a kedvezőtlen állapot még mindig fennáll, mely továbbra is erősen leterheli az intézmény pszichológiai ellátását. A korábbi évhez képest az

egyéni tanácsadásban, szülőkonzultációban, családterápiában egyaránt még jelentősebb várólisták alakultak ki, pszichológusainknál továbbra is jellemző, hogy sok esetben csak a krízisellátásra fókuszálhatnak annak ellenére, hogy évek óta lassú növekedés van a pszichológiai kapacitásukban, viszont nem tudnak lépést tartani a növekvő szükségletek ütemével.

A Napraforgóban 2023-ban is a korábbi években kialakított bántalmazáskezelő protokoll, és a belső vonalvezetőben megjelenített algoritmus szerint valósult meg. Vagyis bántalmazásról szóló, bejövő új jelzések esetén „válságstáb” kerül összehívásra, melynek állandó tagja egy családsegítő, egy esetmenedzser, egy óvodai-iskolai segítő és egy vezető, akik a rendelkezésre álló információk összefésülése után megbeszélik a konkrét ügy következő lépéseit.

A 2023-as évben olyan „bullying” esetek történtek, ahol az elkövetők és áldozatok is gyermekek voltak. Az eset kapcsán az intézmény rendkívüli esetmegbeszélő összehívását szervezte meg, az érintett intézmények – iskola, gyámhivatal, rendőrség, pártfogó felügyelő és a Napraforgó Központ családsegítői, esetmenedzserei, óvodai és iskolai szociális segítői, pszichológusai – részvételével.

A megbeszélést követően az Emberi Méltóság Stratégia közreműködésével egy resztoratív kör megszervezésére került sor, ahol a gyermekek vezetett beszélgetés keretein belül, egymás minőségét elkerülve tudták elmondani egymásnak, hogy kit milyen módon érintettek a történetek. Az érintett gyermekek szüleinek is segítséget tudott nyújtani intézmény az eset feldolgozásához, szintén a resztoratív módszer keretein belül. A „bullyingban” érintett gyerekek gondozása tovább folyik: részben védelembe vétel, részben alapellátás keretében.

Továbbra is hangsúlyos szakmai hitvallásuk, hogy nem elég a családokat arra figyelmeztetni, hogy magatartásuk veszélyeztető, hanem a központnak abban is jelentős szerepe van, hogy az indulatkezelésben nem jól szocializálódott, vagy adott krízishelyzet során nem jól reagáló szülőknek segítő szolgáltatásokat is tudjanak biztosítani, melyek esélyt adnak számukra a változásra. Így függ össze az egyéni esetkezelés tartalma a speciális szolgáltatások minőségi, magas szakmaiságú kívánalmával. Másképp fogalmazva nem elégséges egy krízishelyzetben a gyors döntések meghozatala a kiskorúak aktuális érdekei mentén, de a családokkal végzett szociális munka hosszabb távon is valódi tartalmat kell adjon, melynek éppúgy része a feltáró munka, a bizalomépítés, a társszakemberekkel való együttműködés, az elemzés, az összefüggések, mintázatok meglátása, valamint a reális célok kitűzése és ezek megvalósítása, illetve megvalósíttatásában való segítségnyújtás.

3.1.5. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

A speciális szolgáltatások kínálatának sokfélesége, aránya, erőssége nagyban meghatározza egy Központ munkájának minőségét, lehetőségeit. Ezek jövő-orientált szolgáltatások, melyek fejlesztésére oda kell figyelni, ha minőségi ellátást kíván biztosítani egy gyermekjóléti intézmény. A szolgáltatásokat úgy kell kialakítani, hogy azok az adott, jellemző egyéni problémákra is reagáljanak.

A tapasztalatok alapján az intézmény fejlesztési célja a mentálhigiénés ellátások megerősítése.

26. táblázat: A speciális szolgáltatások 2023. évi igénybevétele

Szolgáltatás	Alkalom	Fő
Pszichológiai tanácsadás	799	194
Fejlesztőpedagógus	177	15
Jogi tanácsadás	182	161
Család/párkonzultáció	49	50
Mediáció	15	10
Kapcsolattartási ügyelet	96	32
Készenléti szolgálat	41	0
Utcai szociális munka	15	21
Szociális diagnózis	92	72
Családterápia	49	50

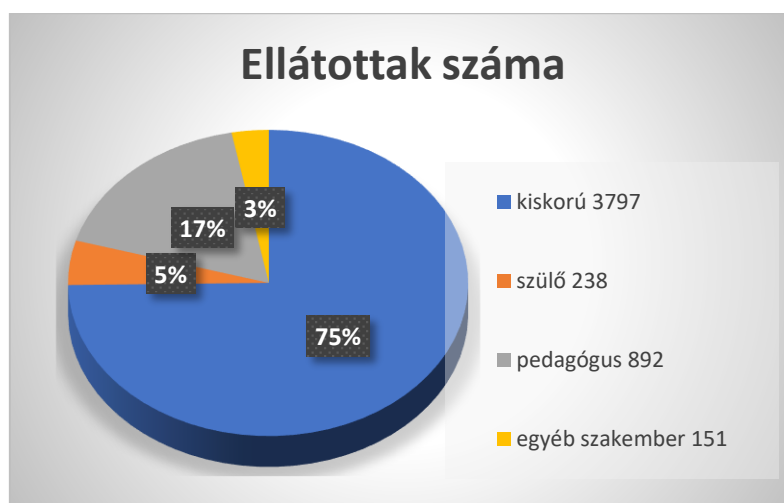
Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

➤ Óvodai és iskolai szociális segítő munka

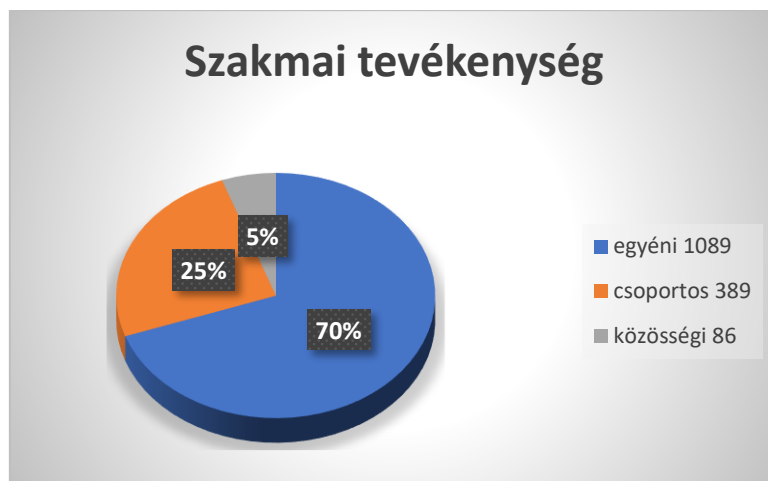
Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység ötödik nevelési éve kínálja szolgáltatásait a kerület nevelési és oktatási intézményeiben. A Schlachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet 2022 novemberében tette közzé a régen várt szakmai módszertani útmutatót a Belügyminisztérium jóváhagyásával. Ez alapján kezdte meg az induláskor megkötött együttműködési megállapodások felülvizsgálatát az intézmény. Az induláskor megkötött együttműködési megállapodások felülvizsgálata megtörtént, 2023-ban aláírásra kerültek a friss együttműködési megállapodások a kerület óvodáival és iskoláival.

2023-ban a munkacsoport szakembereinek a száma állandósult, stabilnak mondható. Jelenleg ellátatlan intézmény nincs a XVI. kerületben, viszont igen magasnak mondható a szakemberekre jutó ellátandó létszám, mivel igen nagy a szolgáltatás iránti igény. Az óvodai és iskolai szociális segítés felöleli a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátását és a prevenciós munkavégzést egyaránt. A tevékenység felöleli a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátását és a prevenciós munkavégzést egyaránt.

6. sz. ábra: Ellátottak száma 2023-ban

7. sz. ábra: Szakmai tevékenységek száma 2023-ban

A korábbi évekhez képest az ellátottak (nem halmozott adat) és a szakmai tevékenységek számának (halmozott adat) emelkedése látható. Továbbra is elmondható, hogy szakmailag indokoltan, ugyanazokkal a gyermekekkel, közösségekkel hosszabb időtartamban folyt preventív munka, azaz egy csoportban több alkalommal tartottak munkatársak foglalkozásokat. Mindezek ellenére emelkedett az ellátott kiskorúak száma, egyre több intézmény veszi igénybe a szakemberek segítségét.

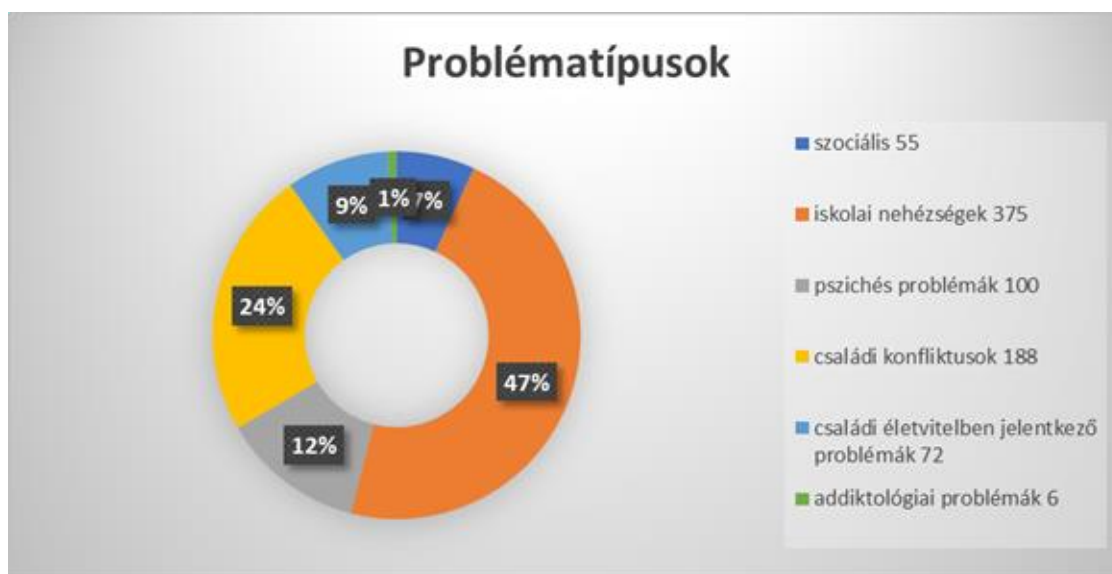
A szakmai tevékenységek megoszlására jellemző, hogy a csoportos feladatvégzés száma nem változott, míg az egyéni megkeresés arányaiban nem változott.

A csoportos preventív tevékenységek közül legtöbbször továbbra is a csapatépítést, közösségfejlesztést, szociális kompetenciafejlesztő, pályaorientáció, konfliktuskezelés, bántalmazás kommunikáció, biztonságos internethasználat, szexedukáció témájú foglalkozások, stresszkezelés megtartását kérték a pedagógusok. Három iskolában volt lehetőség délutáni időszámban játékpédagógiai módszertanra épülő rendszeres klubfoglalkozást szervezni.

A következő problémákkal kértek segítséget az intézménytől: iskolai konfliktushelyzetek; iskolán kívüli konfliktushelyzetek; a szülői kompetenciák hiányosságai; a szülők közötti konfliktus negatív hatása a gyermekre; szülővel való kommunikáció nehézségei; online térből való visszafolyás az iskolai életbe (!); online térben való személyes adatokkal való visszaélés. Az online bullying olyan mértékben jelent meg a diákok körében, hogy több esetben rendőrségi intézkedést is igényeltek az esetek. Az iskolai szociális segítők mediációs, és resztoratív eljárások alkalmazásával nyújtottak támogatást. További problémák, melyekkel segítséget kértek az intézménytől: iskolai hiányzás; a gondozó szülő elhanyagoló/veszélyeztető magatartása; magatartási-beilleszkedési problémák; tanulási nehézség, illetve önsértő magatartás; Elf Bar eladása/birtoklása; folyamatban lévő válás-gyermekek elhelyezési per; szülők közötti bántalmazás; digitális eszközök használata - "kutyázás" - hatásai a gyermekekre; pedagógiai szakszolgálati vizsgálat szükségessége, illetve várakozás annak eredményére. Folyamatos problémaként van jelen egyes kínai családokkal történő kapcsolattartás, a gyerekek integrációjának az elősegítése, ami nyelvi akadályokba ütközik.

A Központ nyári prevenciós programjainak feladataiból - klienseknek és dolgozók gyermekeinek szervezett napközis és ott alvós táboroztatás - teljes létszámban kivették részüket az óvodai, iskolai szociális segítők. A mára kialakított és megszokott munkaformák – szociális team, esetmegbeszélés, esetkonferencia, családlátogatás – tovább erősítették a gyermekvédelmi feladatok ellátásában való együttműködést a pedagógusokkal, óvodai és iskolai pszichológusokkal, családsegítőkkal, esetmenedzserekkel.

8. sz. ábra: Problématípusok megjelenítése

A problématípusok közül továbbra is a legtöbbször magatartási, beilleszkedési zavarokban, az iskolai konfliktushelyzetekben és hiányzásokban megnyilvánuló iskolai nehézségek száma a legmagasabb. Mennyiségében nem változott a pszichés problémák (szorongás, suicid gondolatok, céltalanság, motiválatlanság) mértéke.

A pedagógusok továbbra is a leterheltség, a szülőkkel való kapcsolattartás, a sajátos nevelést igénylő gyermekek integrálásának, felzárkóztatásának nehézségével küzdenek leginkább.

Az óvodai, iskolai szociális segítők szakmai személyiségüket továbbra is csoportos szupervízióval, továbbképzésekkel igyekeztek megerősíteni, fejleszteni. A munkakörhöz kötött kötelező képzések teljesítésében jelentős előre lépés történt: 4 kolléga sikeresen elvégezte a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet Képzési Igazgatóság által szervezett képzést.

A munkacsoport jelenleg 10 fővel látja el az egyre nagyobb pszichés terhelődéssel járó, folyamatosan emelkedő mennyiségű feladatokat.

➤ *Család / párkonzultáció*

Családkonzultációs szolgáltatás biztosítása törvényi kötelezettség. Az intézmény keresett szolgáltatása, melynek fejlesztésére állandóan törekednek a szolgáltatást nyújtani tudó szakemberek kiképzésével is. Ez a szolgáltatás feltétlenül páros vezetést kíván. A munkacsoportban vannak pszichológusok és családterapeuta képzettségű családsegítő munkatársak is. A várólisták csökkentésének reményében önkéntesi szerződést is kötöttek a Családterápiás Egyesületnél képzésben lévő jelentkezőkkel, egyik korábbi önkéntesükből

2023-ban főállású munkatárs lett. Jelenleg is dolgozik az intézményben családterápiás képzésben lévő pszichológus önkéntes.

Az elmúlt évben 162 család- és párterápiás alkalom zajlott le 85 ellátott részvételével. Az alkalmak számának erős növekedése mutatja a jelentős lakossági igényt. A jövőbeli célkitűzésük ennek a szolgáltatásnak a stabil munkatársi gárdáját megtartani, sőt lehetőség szerint tovább bővíteni és lehetővé tenni nagyobb esetszám ellátását. Sajnos a kapacitásbővítés feltétele lenne a hely bővítése is.

Nem kíván családterápiás végzettséget a családkonzultáció, mely szintén igen hatékony segítő munkaforma családi konfliktus helyzetekben, elakadásokban, gyermekvédelmi eseteknél. Diplomás családkonzulens munkatárs érkezett az intézmény munkatársi csapatába 2023-as évben, ő is erősítve ezt a szolgáltatást. 2023-ban családkonzultációs alkalmaink száma 49 volt, 50 ellátottal. Az intézmény családterápiás várólistájának hossza jelenleg 7-8 hónap.

➤ *Mediáció*

Munkájuk során továbbra is nagy arányban foglalkoznak a válásokat megszenvedő gyerekekkel, akik azt élik át napról napra, hogy a szülők nem tudnak másra fókuszálni, mint a válási harcra. Az alternatív konfliktusrendezést, a bajok korai kezelését sajnos a mindennapi mentálhigiénés kultúra még nem elégségesen tartalmazza. Ennek a kultúrának a hiányát mutatja a mediációs szolgáltatás viszonylag alacsony kihasználtsága is.

2023-ban 15 mediáció jött létre. A szolgáltatással ellátottak száma pedig 10 fő volt. Ennek a szolgáltatásnak az erősítése, bővítése az intézménynek továbbra is a célja.

➤ *Pszichológiai tanácsadás*

A pszichológiai segítségnyújtás elengedhetetlen eszköz a gyermekvédelemben és a családsegítésben is. De nem csak a családsegítő/esetmenedzserek által delegált esetek kerülnek a szolgáltatásba. Jelentős számú önként jelentkező is van, aki felkeresi az intézményt és speciálisan pszichológusi segítséget kér önmaga, vagy gyermeke számára. Utóbbi esetekben az egyre hosszabbra nyúlt várólista csökkentésére vezették be, illetve kapcsolták össze a szociális diagnózis előszűrő funkcióját. Ennek során kikristályosodik, hogy pontosabban milyen területeken van elakadás a jelentkező, vagy a családtagjai életében, és ezek alapján milyen szolgáltatás lenne számára a legrelevánsabb. Előfordult, hogy pszichológiai tanácsadás helyett a családsegítés látszott elsőrendűnek, vagy a probléma súlya inkább igényelt pszichiátriai ellátást, vagy adott esetben először mediáció vagy jogi tanácsadás volt a kiindulópont. Természetesen az ilyen módon előszűrte esetek túlnyomó része ennek ellenére bekerül a pszichológiai tanácsadásba (is), de a várakozási idő alatt is tudtunk velük foglalkozni, és jobban feltárni a megsegítésre szoruló problématerületeket.

Pszichológiai tanácsadók csapatában 3 félállású kolléga mellett 1 teljes állású munkatárs dolgozik. Az intézmény terápiás ellátást nem biztosít, heti 5 órában azonban tanácsadó szakpszichológusunk látja el a tanácsadási mélységet meghaladó eseteket. Az ő munkája jelentős segítség a speciális esetek ellátásában, melyeket olykor – mint például, amikor valamelyik kórház delegálja hozzájuk pszichiátriai kivizsgálás után, vagy a kollégák jelzése után dönt úgy a pszichológusi team - klinikai szaktudást igénylő az eseteké kell minősíteni. A nagy piaci kereslettel bíró pszichológus munkatársak megtartása igen nehéz, inkább a pályakezdő korosztálynál van erre esély. Az intézmény mindezek mellett szerencsésnek mondhatja magát, mivel alkalmazásukban van egy tapasztalt pszichológus kolléga is, aki a

kerületi pedagógiai szakszolgálat munkatársa is egyben. A pszichológus team bővítése a szükségletek fényében fontos lenne, azonban a munkájukhoz szükséges tér (helyiség) megteremtése nem kis anyagi kiadást jelent. Jelenleg egyéni pszichológiai tanácsadásra a várólista 4-6 hónap. A 2023-as évben pszichológiai tanácsadásra 799 esetben került sor, az érintett kliensek száma 194 fő volt.

Pszichológusaik lehetőségeikhez mérten részt vesznek a team-megbeszéléseken, esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, ezzel is segítve a családsegítőket, esetmenedzsereket, óvodai-iskolai szociális segítőket munkájukat is, hiszen egy-egy esetben rendkívül fontos a közös gondolkodás, közös felelősségvállalás. Az intézménynek továbbra is megfogalmazott igénye: a pszichiátriai konzultáció bevezetése, mivel gyakran szembesülnek azzal a ténnyel, hogy a problémák hátterében az érintett gyermek vagy szülő pszichiátriai kezelést igénylő tünetekkel rendelkezik.

➤ *Fejlesztőpedagógus*

Az intézményben továbbra is heti négy órában áll rendelkezésre fejlesztőpedagógus.

A fejlesztésre kerülő gyerekek legtöbb esetben már súlyos iskolai kudarcokkal küzdenek. Fő cél a tantárgyi felzárkóztatás mellett ilyen esetekben az iskolai kudarcok okainak feltárása, ezt követően új tanulási stílus és napirend kialakítása. Akinél ez a folyamat sikeres, ott a gyermek önértékelése is javul az elért eredmények fényében, mindez azonban nagyon lassú, munkaigényes folyamat.

A fejlesztésre a tanulók egy része folyamatosan, egész évben igényt tart, de jellemző a nyári szünetben jelentkező gyermekek csoportja is, akik a pótvizsgára való felkészüléshez kérnek segítséget.

A fejlesztőpedagógus az esetmenedzserekkel és családsegítőkkal is rendszeresen konzultál, az általa ellátott gyermekek között vannak gyámhatósági intézkedésekkel érintettek is. A fejlesztőpedagógus bevonására minden esetben kísérletet tesznek, ahol a gyermek tanköteles, de nem jár be az iskolába.

A járványhelyzetben élesített online munkamód az intézmény ezen szolgáltatásában olyan sikeres volt, hogy hosszú távon is alkalmazzák. Így elérnek olyan gyermekeket is, akik valamilyen ok miatt személyesen nem mennének be, de online részt tudnak venni a fejlesztésben. A 2023-as évben 15 gyermek kapott az intézményben folyamatos, heti rendszerességű fejlesztőpedagógiai szolgáltatást, összesen 177 alkalommal.

➤ *Jogi tanácsadás*

A jogi tanácsadásra folyamatosan nagy az igény a lakosság részéről, a Központban a szolgáltatás 1 jogász közreműködésével, magas szakmaiság mellett.

A tanácsadást nyújtó jogász 182 alkalommal tartott jogi tanácsadást, az igénybe vevő kliensek száma 161 fő volt.

A jogi tanácsadásra is nagy az igény a lakosság részéről, a jogász dolgát nehezíti sokszor, hogy a felmerülő kérdések sokszor keverednek mentálhigiénés, adott esetben pszichiátriai problémákkal is. Ezen helyzetek kezelése, kiszűrése, szükség esetén tovább delegálása a

szakértelem mellett magas fokú empátiát és emberi hozzáállást kívánnak meg. Fontos, hogy a panaszleveleket, megkereséseket jogi szempontból is megfelelő színvonalon tudják megválaszolni. Ezért az intézményi jogi tanácsadási órakeret (60 óra) bevezetése igen hasznosnak és szükségesnek bizonyult.

➤ *Kapcsolattartási Ügyelet*

A szolgáltatás célja, hogy a gyermekek válás után (vagy alatt) is kapcsolatban maradjanak szülőikkel, nagyszülőikkel, testvéreikkel. Ha a gyermeknek ez az alapvető joga valamilyen ok miatt nem biztosított, kapcsolattartási ügyeletük mediátori (közvetítői) segítséget, semleges helyet és a gyermek számára természetes környezetet (játékokkal berendezett szobát) tud felajánlani. A kapcsolattartási esetek súlyossági foka nő, az önkéntesen megjelentek száma zsugorodik és bírósági, gyámhivatali végzésekkel elrendelt kapcsolattartások váltak jellemzővé. A tartósan felügyelt kapcsolattartási esetek többségbe kerülése (és természetesen az ebből következő konfliktushelyzetek száma és jellege) komoly kihívás a résztvevő teamnek.

A szolgáltatás továbbra is kéthetente péntekenként 14.00-20.00 óra között működik. Így 2023-ban 32 fő 96 alkalommal (idősávban) vett igénybe kapcsolattartási ügyeletet immár 3 főre növelt ügyeletes munkatársakkal.

A gyámhivatal által a központba rendelt felügyelt kapcsolattartások száma jelentősen megemelkedett az előző évekhez képest. 2023. évben a családok a szolgáltatást 60 %-ban gyámhivatali határozat alapján, 30 %-ban bírósági végzés alapján és 10 %-ban önkéntes alapon vették igénybe. 2023. évben kötött új megállapodások 100% -ban felügyelt kapcsolattartásra vonatkoznak, ahol a kapcsolatügyi munkatárs folyamatosan bent kell, hogy tartózkodjon a helyiségben, ahol a szülő találkozik gyermekével.

Megnövekedett az előző évekhez képest a családon belüli bántalmazás miatt elrendelt felügyelt kapcsolattartások száma. 2023-ban is nagy segítséget jelentett a kapcsolattartási ügyeletnek Bodza, a segítő kutya. Ezzel az intézmény különleges módszertani útra lépett a kapcsolattartáson belül, melynek igen jók a tapasztalatai. A terápiás kutya négy családnál könnyítette meg a gyermek és a szülő kapcsolódását.

➤ *Készenléti szolgálat*

A készenléti szolgáltatás igénybevételének lehetősége baj esetén nagy biztonságérzetet nyújt a lakosságnak. A készenléti szolgálatot az intézmény nyitvatartási idején kívül működtetik, melynek keretében az ügyeletes munkatárs telefonon tanácsadást, tájékoztatást ad krízishelyzetbe került, XVI. kerületben élő egyéneknek és családoknak. Elsődleges cél, hogy aki a kerületben veszélyhelyzetbe került gyermekről tudomást szerez, az jelezze a bajt, és szakemberrel tudjon konzultálni a szükséges lépésekről.

2023. évben 41 alkalommal hívták a kerület lakosai a készenléti szolgálatot, ami kismértékű csökkenés a 2022. évi 55 híváshoz képest.

➤ *Utcai/lakótelepi szociális munka*

Ennek keretében működött a Gázoló kalandklub és a nyári Gázoló Kalandtábor 2023-ban is. A szolgáltatásban részesülők száma 21 fő volt.

➤ *Szociális diagnózis felvétele*

A család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján meghatározza az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat és a gyermekjóléti alapellátásokat. A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális, gyermekjóléti szolgáltatókat és intézményeket, amelyek kötelesek a szolgáltatásra vonatkozó igényt nyilvántartásba venni. Az intézményben a pszichológiai ellátásaiknál tapasztalnak egyre hosszabb várólistát, ezért az erre a szolgáltatásra jelentkező, vagy delegált kliensek megszűrésével próbálják célzottabbá tenni az ellátást. A várólista oka az épület maximális kihasználtsága mellett az igénylők magas száma.

A 2023. évben 92 diagnózist vettek fel, 72 fő ellátott esetében.

➤ *Hátralekkezelési tanácsadás*

Folyamatosan fordultak hozzájuk hátralekot felhalmozó kerületi lakosok. Megoldást keresnek a problémáikra külső és belső erőforrások figyelembevételével, segítették az ügyintézésben, figyelemmel kísértük klienseink további életvitelét.

Felvették a kapcsolatot a számlázó cégekkel, vállalatokkal, 3 ügyfél érdekében adták be pályázatot a HALÓZAT - Budapesti Díjfizetőkért és Díjhátralekosokért Alapítványnak, amely révén az érintettek víz, csatorna, szemétdíj, lakbér számlákon összesen 557.951,- forint jóváírandó támogatási lehetőséget nyertek a vállalt saját rész (530.209,- forint) kifizetésének függvényében.

A rezsihátralekot csökkentő rendkívüli települési támogatás kerületi lehetőségének segítségével nagyobb összegű hátralekok megszüntetésére is reális lehetőségünk volt.

2023-ban rezsihátralekot csökkentő rendkívüli települési támogatásra 22 kérelmet adtak be az intézmény segítségével.

➤ *Kertvárosi Családi Szállító Szolgálat*

A szolgáltatás célja, hogy a kerületben élő családoknak megkönnyítse a különböző szolgáltatásokhoz való hozzáférést, és így hozzájáruljon a családok életminőségének javításához. A szállítások egy 7 üléses autóval történnek. Az autó javítása miatt a szolgáltatás szünetelt 2023. január 24. - május 17. időszakban.

A szolgáltatást 2023-ban 37 kliens (22 család) vette igénybe 791 alkalommal. A gyermekek így eljutottak a szükséges fejlesztésre, orvosi rendelőbe, kórházakba, intézményekbe. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy elsősorban a fogyatékkal, krónikus betegséggel élő gyermekek szülei számára jelent nagy segítséget a szállítás, kiemelt igény, hogy a gyerekek a számukra kijelölt speciális oktatási intézménybe juthassanak el, illetve kerületi óvoda részéről is felmerült igény a fejlesztések megszervezésében, ahol a fejlesztés másik intézményben zajlik és a napközbeni utaztatása a gyermekeknek körülményes

3.2. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

Gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat bölcsőde formájában nyújtja, de a kerületben található családi napközik, és a gyermekek alternatív napközbeni ellátás részeként játszóház is.

A bölcsődei ellátás keretei 2019-től bővültek: lehetőség van a mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde és családi bölcsőde létrehozására. Ez az Önkormányzati feladatot nem érinti, de a kerület ellátórendszerére hatással lehet, bár ez eddig nem eredményezett érzékelhető változást a bölcsődébe jelentkezők számában.

A jogszabályváltozás a bölcsődei ellátást érintően kedvező, illetve az óvodai ellátáshoz igazodó. Az ellátás alapjait érintő változás nincs.

Az Egyesített Bölcsődében 2020. szeptember 1-jétől új szolgáltatási formaként gyermekek alternatív napközbeni ellátása is biztosít gyermekfelügyelet formájában

3.2.1. BÖLCSŐDE ÉS BÖLCSŐDEI SZOLGÁLTATÁSOK

A Gyvt. 42-43. §-a alapján:

„Bölcsődei ellátás

42. § (1) A bölcsődei ellátás keretében – ha e törvény kivételt nem tesz – a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

(2) Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde.

(3) Bölcsődei ellátás keretében a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is végezhető.

(4) A bölcsődei ellátás keretében az (1) bekezdés szerinti ellátáson túl – szolgáltatásként – speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatás is biztosítható. Ezeket a szolgáltatásokat a gyermek hatodik életévének betöltéséig lehet igénybe venni.

(5) A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

42/A. § (1) Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható

a) az óvodai nevelésre nem érett gyermek esetén a (2) bekezdésben meghatározott időpontig,

b) a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek esetén a (3) bekezdésben meghatározott időpontig,

c) az a) és b) pont alá nem tartozó gyermek esetén, ha a harmadik életévét

ca) január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig,

cb) szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

(2) Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

(3) A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

(4) Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

42/B. § Ha rendkívüli időjárás, járvány, természeti csapás vagy más elháríthatatlan ok miatt a gyermekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltató, intézmény, vagy valamely bölcsődei csoport működtetése nem lehetséges,

a) a szolgáltatóra, intézményre vagy valamely bölcsődei csoportra kiterjedően az intézményvezető, ennek hiányában a szolgáltatást nyújtó személy,

b) a településen, fővárosi kerületben működő valamennyi, gyermekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltatóra, intézményre kiterjedően a települési önkormányzat jegyzője, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat jegyzője

– a fenntartó egyidejű értesítése mellett – rendkívüli zárva tartást rendel el.

Bölcsőde

43. § (1) A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést.

(2) A bölcsőde szervezetileg működhet

a) önálló bölcsődeként, annak tagintézményeként,

b) bölcsődei igazgatóság, illetve egyesített bölcsőde szervezeti formában, annak tagintézményeként,

c) többcélú óvoda-bölcsődeként, vagy

d) többcélú, közös igazgatású intézmény önálló szervezeti és szakmai egységeként.

(3) A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

a) – ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll –

aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,

ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,

ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és

b) a védelemben vett gyermeket.

(4) A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei szünet idejére a szülő, törvényes képviselő kérésére gondoskodik a gyermek intézményi gondozásának, nevelésének megszervezéséről.

(5) * A gyermek- és ifjúságpolitikaért felelős miniszter rendeletben a bölcsődék számára – a bölcsődei dolgozók szakmai fejlesztése, szakmai ünnepségek megtartása és a bölcsődei ellátáshoz kapcsolódó szakmai célok megvalósítása érdekében – nevelés-gondozás nélküli munkanapot határoz meg. A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei nevelés és gondozás szünetel, a fenntartónak azonban erre irányuló szülői, törvényes képviselői kérésre gondoskodnia kell a gyermekek felügyeletének megszervezéséről.”

A Szolgáltatási Rendelet 6. §-a az alábbiak szerint szabályozza a bölcsődei szolgáltatást:

„6.§ (1) Bölcsődei szolgáltatás a(z)

a) időszakos gyermekfelügyelet,

b) nyújtott nyitva tartás,

c) otthoni gyermekgondozás,

d) baba-mama muzsika,

e)

f) száraz só terápia,

g) játékos gyermektorna,

- h) fejlődésvizsgálat, tanácsadás,*
- i) egyéni komplex fejlesztés,*
- j) kiscsoportos komplex képességfejlesztés,*
- k) komplex, játékos baba-mama foglalkozás,*
- l)*

(2) Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet fél napos (maximum napi 4,5 órás időtartamban), vagy egész napos ellátás formájában.

(3) Nyújtott nyitva tartás keretében a bölcsőde munkanapokon - bármely szülő kérésére - 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.

(4) Otthoni gyermekgondozás keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol

a) hármas vagy többes ikerszülés történt;

b) vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.

(5) A baba-mama muzsika a szülők számára egy - otthon is alkalmazható - eszközt, technikát mutat meg, a gyermekkel eltöltött idő kellemes, hasznos, szeretetteljes kitöltésére, mely fejleszti a gyermek ismereteit, ritmusérzékét.

(6)

(7) A száraz só terápia az immunrendszert erősítve, a gyermekek egészségének megőrzésében, a betegségek megelőzésében, gyógyításában játszik szerepet. Rendszeres látogatása jótékony hatással van az asztmatikus jellegű, allergiás betegségekre is.

(8) A játékos gyermektorna megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel segít abban, hogy a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakuljon ki és fejlődjön.

(9) A fejlődésvizsgálat, tanácsadás a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.

(10) Az egyéni és a kiscsoportos komplex képességfejlesztés eltérő fejlődésmenetű, és egészséges fejlődésmenetű bölcsődés és óvodás korú gyermekek számára ad lehetőséget a feltárt hiányosságok fejlesztésére, megszüntetésére.

(11) A komplex, játékos baba-mama foglalkozás az idegrendszer érését segítő, komplex kiscsoportos foglalkozás, szülők és gyermekeik számára.

(12)

(13) A (4) bekezdés b) pontja esetében kapacitáshiány esetén a szolgáltatás igénybevehetőségéről és terjedelméről az Egészségügyi és Szociális Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) dönt.

(14) Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig a Bizottság határozata alapján.

(15) A bölcsődei szolgáltatásokat az azt nyújtó intézmény vezetőjénél, vagy az általa megbízott személynél lehet igényelni, az intézmény szabályzata szerinti formában.”

A kerületben a gyermekek napközbeni ellátását, gondozását a bölcsődés korú gyermekek esetében (20 hetes kortól - 3 éves korig) az Egyesített Bölcsőde öt feladatellátási helye biztosítja. Az intézmény az ellátást igénybe vevő gyermekek életkorának megfelelő felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, étkeztetést biztosít. A gyermek személyiségében, fejlődésében meghatározó az első három életév, ezért is fontos számukra, hogy a legoptimálisabb személyi és tárgyi környezet biztosításával hozzájáruljanak a felnővekvő generáció fejlődéséhez.

Az alapellátási tevékenységen kívül az intézmény szolgáltató tevékenységként napközbeni gyermekfelügyeletet, nyújtott nyitva tartást – az országban elsőként, este 20 óráig, vacsorával –, otthoni gyermekgondozást, só terápiát, játékos gyermektornát, fejlődésvizsgálatot,

tanácsadást, egyéni, komplex fejlesztést, kiscsoportos komplex képességfejlesztést, baba-mama muzsikát működtetett szolgáltatásai körében.

Feladataik ellátása során a 2023. évben is figyelembe vették a bölcsődék számára kötelezően előírt szakmai, törvényi változásokat. A módszertani levelek útmutatásainak betartására törekedtek, valamint a minőségi munka fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektettek.

A szülők számíthatnak a bölcsődék rugalmasságára. A rugalmasság azt jelenti, hogy a szülők a gyermekeket – a reggeliztetési időt kivéve – a délelőtti időszakban bármikor behozhatják. Ilyen esetekben a gyermek a napirendhez igazodva kapcsolódik be a bölcsődei életbe.

Az ellátottak sajátosságaihoz kapcsolódóan integrált tevékenységként a különleges bánásmódra szoruló kisgyermek (pl.: beszédfejlődés, mozgásfejlődés elmaradásával élők) gondozását is vállalja az intézmény.

A család és a bölcsőde közötti kapcsolattartás egyik formája a családlátogatás. Rendszerint a beszoktatás előtt, előzetes megbeszélés alapján történik. A családlátogatás lehetőséget ad a bizalmasabb kapcsolat kialakítására, valamint a gyermek családi környezetének, szokásainak megismerésére. A családlátogatás során akkor kaphatnak teljesebb képet a gyermek környezetéről, kötődési kapcsolatairól, ha minden családtag jelen van. A kisgyermek, aki a családlátogatást követően nem sokkal kezdi meg a bölcsődét, így már ismerős arcokkal találkozik.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás fontos, mert az ismeretlen felnőttek, gyermekek, környezet, a megváltozott napirend és az új szokások minden gyermek számára nehéz időszakot jelentenek. A biztonságot jelentő szülői jelenlét, a már megismert kisgyermeknevelők biztosíthatják az új környezet elfogadását. A szülő pedig ez idő alatt megtapasztalja, hogy gyermekét elfogadják, szükség esetén segítik a különböző tevékenységekben, türelemmel támogatják, fejlesztik, és ugyanolyan nevelésben-gondozásban részesül, mint társai.

A beszoktatások a beszoktatási ütemterv szerint történnek.

Szakmai program:

A bölcsődék a 2023. évben is elkészítették szakmai programjaikat, és annak megfelelően végezték tevékenységüket, megvalósították céljaikat. A területben működő bölcsődék tárgyi feltételei jók, a magasabb szintű szakmai munkához a működési feltételek biztosítottak.

Nagy hangsúlyt fordítanak az önállóság elősegítésére, a gyermek kreativitásának kibontakoztatására.

A bölcsődében folyó munka szakmai tartalma, elvei és módszerei középpontjában mindig a gyermek áll. Fontos a családdal való együttműködés.

A bölcsődevezetők szakmai programjának legfőbb célja egy gyermek és családbarát intézmény, melyben összehangolt szervezéssel, kellő motiváltsággal, magas színvonalú szakmai felkészültséggel, hivatástudattal lát el valamennyi alkalmazott.

A bölcsődei kisgyermeknevelő feladata, hogy minden gyermeket a korának, egyéni fejlettségi szintjének megfelelően, a saját fejlődési ritmusa szerint segítsen át az életkorának, fejlettségének megfelelően éppen zajló folyamatokon.

A gyermekek napirendjének, valamint a gyermekeket ellátó kollégák szakmai munkájának összehangolására folyamatos figyelmet fordítanak. A pontos napirend a kisgyermeknek biztonságérzetet nyújt, és elősegíti a későbbi óvodai beilleszkedést is. Fontosnak érzik a hangulatos bölcsődei környezet – évszakokhoz, jeles napokhoz alkalmazkodó dekorációk – kialakítását.

A szakmai program és az éves munkaterv végrehajtásának ellenőrzése megvalósul.

A team megbeszéléseken részt vesz a gyermek kisgyermeknevelője, gyógypedagógiai asszisztens, a gyógypedagógus, bölcsődevezető és a gyermekorvos.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

2023-ban 28 sajátos nevelési igényű gyermek gondozását, valamint 10 gyermek korai fejlesztésre jogosult nevelését, integrációjának segítését végezték.

A Bóbita Bölcsődében (1163 Budapest, Kolozs utca 36.) integrált csoportban 5 sajátos nevelési igényű és 2 korai fejlesztésre jogosult kisgyermek fejlődését segítették. Elláttak különböző problémával küzdő gyermekeket: autizmus spektrum zavar, megkésett beszédfejlődés, egyéb gyermekkori szociális funkciózavar, csecsemő- és gyermekkori táplálkozási zavarok, valamint mozgás fejlődésében elmaradt gyermekeket.

A Napsugár Bölcsődében (1164 Budapest, Felsőmalom utca 5-7.) 21 sajátos nevelési igényű és 8 korai fejlesztésre jogosult kisgyermek fejlődését segítették.

A gyermekek fejlesztését a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XVI. kerületi Tagintézményével (1161 Budapest, Szent Korona utca 75-77.) kötött együttműködési megállapodás alapján a logopédus munkatárs, valamint a bölcsőde gyógypedagógusai látták el. Munkájukat összehangolva, a gyermekek egyéni fejlődését figyelembe véve végezték. 2023. szeptemberétől a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XVI. kerületi Tagintézményének fejlesztő pedagógusai végzik a gyermekek korai fejlesztését.

A nevelési év folyamán a kerület bölcsődéiből folyamatos jelzések érkeztek a fejlesztő pedagógusokhoz, hogy a bölcsődékben egyre több a nem megfelelő ütemben fejlődő gyermek. Ebben a nevelési évben a gyerekek a gyógypedagógiai fejlesztés mellett minden esetben kaptak mozgásfejlesztést, valamint a szenzoros integrációt segítő fejlesztést. A beszédfigyelmet igénylő gyermekek logopédiai ellátásban részesültek.

Fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek helybeni korai fejlesztése, és családjuk számára az esélyegyenlőség biztosítása. Az intézményes ellátás lehetőséget nyújt a szülők számára, hogy akár részmunkaidőben is munkát vállalhassanak. E mellett a korai felismerés valószínűbb úgy, hogy a gyermek szakemberek között van. A speciális szükségletű gyermekek ellátására jelentkező kisgyermeknevelők folyamatos képzésen, önképzésen vesznek részt, ezzel is alkalmazkodva a kialakult helyzetekhez.

A tapasztalatok szerint, valamint a növekvő számok alapján elmondható, hogy fokozatosan nő a speciális szükségletekkel rendelkező gyermekek száma, a kerületi bölcsődékben egyre több a fejlődésben (mozgás, beszéd) megtorpanó gyermek, akiknek a lemaradása nem olyan fokú, hogy sajátos nevelési igényű státuszba kerüljenek, de velük is igen indokolt a korai fejlesztés mihamarabbi szakemberrel történő bevonása. Erre reagálva a bölcsőde kapacitásától függően minden kisgyermek fejlesztésére, lemaradásának megelőzésére figyelmet fordít.

A **gyermekvédelemmel** kapcsolatban minden bölcsődében gyermekvédelmi felelős tevékenykedik. 2023. évben is együttműködtek a Központ munkatársaival. A védelembe vett gyermekek száma 2023-ban 1 fő volt, míg a gyermekvédelmi gondoskodás más formája által gondozott gyermekek száma 3 fő (gyermekjóléti szolgáltatás, családok átmeneti otthonából érkezett gyermek).

A bölcsődék jelzőrendszeri kötelezettségüket folyamatosan ellátták. Az észlelő és jelzőrendszer az intézmények között jól működik.

Új feladatként jelent meg a menedékes gyermekek ellátása. A Covid okozta járványügyi veszélyhelyzetet váltotta, a szomszédos országban dúló háborús veszélyhelyzet. Magyarország Kormánya 2022. május 25-től Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra és humanitárius katasztrófára figyelemmel. A XVI. kerületünkbe is érkeztek menekült családok, mely családok gyermekeit a Centi Bölcsődében látták el, ahová is 2 fő került be az ellátásba.

27. sz. táblázat: A bölcsődei ellátás adatai:

Év	Telephely	Működő férőhely	Beíratott gyermekek száma	Kisgyermek nevelő	Beíratott gyermekek napi átlagos száma a férőhelyek arányában
2019.	5	374	326	68	82
2020.	5	430	289	70	87
2021.	5	430	295	69	86
2022.	5	430	352	70	87
2023.	5	430	250	70	87

Forrás: XVI. kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde

28. sz. táblázat: A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

Év	Bölcsődei		Különlleges bánásmódot igénylő gyermek	Időszakos gyermek-felügyelet igénybe vétele (alkalom)	Otthoni gyermekgondozás	Baba-mama muzsika (alkalom)	Nyújtott nyitva tartás igénybe vétele (/fő, de egy fő több alkalommal)	Só-terápia (alkalom)	Játékos gyermek torna /alkalom
	Férőhelyek száma	Ellátott gyermekek száma							
2019	374	326	18	2 488	0	140	0	324	133
2020*	430	289	19	1 097	0	62	0	295	63
2021	430	295	27	1 195	0	0	0	0	0
2022	430	352	47	1 401	0	0	0	152	153
2023	430	278	38	1 463	0	291	0	449	189

Forrás: XVI. kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde

*: 2020. szeptember 1-jétől bővült a napsugár Bölcsőde 56 férőhellyel.

29. táblázat - A gyermekek nappali ellátásának részletes adatai

Statisztikai átlagszámok	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Férőhely / fő	374	430	430	430	430
Nyitvatartási nap	228	226	231	229	223
Beíratottak száma fő/nap	326	230	216	236	250
Tényleges megjelent fő/nap	225	289	295	262	278
Átlagos feltöltöttség %	85	73	71	78	80
Átlagos kihasználtság %	63	57	55	51	54
Napközbeni gyermekfelügyelet adatai december 31-éig					
Igénybevett alkalom	2 488	1 097	1 195	1 401	1 463
Összes óra	17 384	6 786	8 576	10 840	10 500
Fő/ nap	12	10	12	12	11

A bölcsőde szolgáltatásai:

➤ *Otthoni gyermekgondozás* keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol

- hármas vagy többes ikerszülés történt;
- vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.

Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig az Egészségügyi és Szociális Bizottság határozata alapján.

Otthoni gyermekgondozást 2023. évben nem igényeltek a családok.

➤ *Az időszakos gyermekfelügyelet* keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet. A szülő, elfoglaltsága idejére néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét, ahol gyermekeit képzett szakemberek felügyeletére bízhatja, míg ügyeit intézi.

Az időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást 2023-ban a kerület bölcsődéiben 1 463 alkalommal vették igénybe. A csoportösszetétel változékonysága és a széles skálán mozgó elvárások kezelése a gondozónőktől kiemelkedően magas szintű ismereteket, rugalmasságot igényel. A kisgyermeknevelő feladatai, munkarendje a bölcsődei gondozás-nevelés elvei és a napi gyakorlat alapján szervezendő, ezzel illeszkedve a bölcsődei csoportokhoz.

➤ *Nyújtott nyitva tartás* keretében a bölcsőde munkanapokon – bármely szülő kérésére – 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.

A nyújtott nyitva tartás szolgáltatást nem vették igénybe a 2023. év folyamán.

➤ *A fejlődésvizsgálat, tanácsadás* a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.

➤ *A játékos gyermek torna* a gyermekek kiegyensúlyozott mozgásfejlődéséhez szükség van a rendszeres mozgásra, a hely- és helyzetváltoztatásra, egyensúlyfejlesztésre és labdakezelésre, mely elősegíti a harmonikus járást, helyes testtartás kialakulását, az irányok elsajátítását. A megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal segítve a gyermek kidolgozza a számára leggazdagabb és legharmonikusabb mozgásokat. A bölcsőde erre a célra kialakított tornatermében gyógypedagógus, szakképzett kisgyermeknevelő segítségével szolgáltatásként baba-torna igénybevételére van lehetőség. Kiscsoportos (10-12 fő) foglalkozásokon heti 2x30 percben a gyermekek játékos, énekes-mondókás testmozgáson vehetnek részt a gondozónők irányításával.

➤ A só terápia hozzájárul az immunrendszer erősítéséhez, a felső-légúti megbetegedések kiküszöböléséhez. A só szoba látogatása során a kisgyermeknevelő felügyelete mellett aktívan játszva az inhalálás jótékony hatását élvezhetik a gyermekek. A Napsugár Bölcsődében, a Szivárvány Bölcsődében (1163 Budapest, Cziráki utca 22.) és a Centi Bölcsődében (1165 Budapest, Centenárium sétány 5/a.) is teljes létszámmal látogatták a gyermekek a só szobát.

➤ Baba-mama muzsika szolgáltatást 2023-ban 291 alkalommal vették igénybe. A foglalkozások során dalokat, mondókákat tanulnak a gyermekek mozgással, hangszerrel és ritmuskísérettel, így fejlődik a hallásuk, az éneklési-, beszéd- és ritmuskészségük, memóriájuk, mozgásuk.

3.2.2. ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁS A BÖLCSŐDÉBEN

A Gyvt. 44/D. §-a alapján:

„Alternatív napközbeni ellátás

44/D. § Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

a) a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,

b) a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés,

feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.”

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 51/Q. § (1) – (2) bekezdései alapján:

„Alternatív napközbeni ellátás

51/Q. § (1) A Gyvt. 44/D. §-a szerinti alternatív napközbeni ellátások a helyi adottságoktól és lehetőségektől függően, a helyi igényekhez igazodóan, az ellátott célcsoport életkori sajátosságainak megfelelően, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységhez kapcsolódóan megszervezhetőek minden, a gyermekek csoportos foglalkoztatására alkalmas épületben, így különösen közösségi, művelődési vagy ifjúsági házban, család- és gyermekjóléti szolgálatnál, iskolában, óvodában, illetve ezek önálló helyiségében, továbbá játszótéren.

(2) Az alternatív napközbeni ellátás valamely gyermekekből álló célcsoport életkori sajátosságaihoz, illetve a szülők speciális élethelyzetéhez igazodó, a gyermekek társadalmi beilleszkedését és közösségi tevékenységét elősegítő, a helyi szükségleteknek és igényeknek megfelelően változó módon vagy rendszeres időközönként tematikus program szerint, meghatározott időtartamokra megszervezett, önálló szakmai programban rögzített tevékenység, amelynek biztosítása során kiemelt figyelmet kell tulajdonítani a szocializációnak, a korai, egyéni és csoportos fejlesztésnek, valamint a prevenciónak.”

A Napsugár Bölcsődében 2020. szeptember 1-től új családtámogató szolgáltatással bővültek a lehetőségek. A szolgáltatás elsődlegesen az 1-6 éves korosztály számára, munkanapokon 16-19 óra között, térítésmentesen igénybe vehető szolgáltatás. A területben élő egyedülálló szülőknek, valamint többgyermekes családoknak ad lehetőséget 1-6 éves korú gyermekük számára gyermekfelügyelet igénybevételére, meghatározott időközönként biztonságos,

kellemes, otthonos környezetet biztosítva a szülő elfoglaltsága idejére. A felügyeletet a kisgyermeknevelők, tehát képzett szakemberek végzik.

A gyermek személyi adatain kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének a napját, időtartamát és azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben. A szolgáltatás családsegítő, gyermekjóléti jelentőséggel bír. Egyben esélyegyenlőséget biztosít, támogatja a gyermekek szocializációját, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatást biztosít.

Az ellátási formát 2023-ban 4 fő vette igénybe összesen 14 alkalommal.

3.2.3. CSALÁDI BÖLCSŐDE, NAPKÖZBENI GYERMEKFELÜGYELET, GYERMEKEK ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

A kerületben 2007. év végén egy családi napközi kezdte meg működését. Hiánypótló szolgáltatásként: azokat a gyermekeket várta, akik számára nem jutott bölcsődei férőhely. Később több szolgáltatás nyújtását kezdeményezték szolgáltatók, és nyújtottak be működési engedély kiadása iránti kérelmet.

2011. második félévétől a családi bölcsődék működésének engedélyezése átkerült a települési jegyző hatásköréből a Kormányhivatalok hatáskörébe. A szolgáltatási forma átalakult az által, hogy óvodáskorú gyermek számára óvodai ellátást kell biztosítani, tehát többnyire vagy óvodává, vagy családi bölcsődévé alakultak az intézmények. Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatala tájékoztatása szerint a kerületben 2023. évben 11 fenntartó 17 családi bölcsődét működtetett, összesen 114 engedélyezett férőhellyel és 107 befogadott férőhellyel. Napközi napközi gyermekfelügyeletet 2 fenntartó biztosít, ahol az engedélyezett férőhelyek száma 14. Alternatív napközi napközi ellátást 2 fenntartó nyújt, ahol is az engedélyezett férőhelyek száma tekintetében a kimenekítési tervben meghatározott létszám az irányadó.

Ezek a szolgáltatások lehetőséget nyújtanak azoknak, akiknek gyermeke nem kerül be bölcsődébe, óvodába, vagy valamilyen alternatív megoldást keresnek.

30. táblázat – A XVI. kerületben működő családi napköziki engedélyezett férőhely száma:

Év	Családi napköziben/bölcsődében engedélyezett férőhelyek száma	Családi napköziben/bölcsődében a térítésmentes férőhelyek száma	Családi napközibe beíratott gyermekek száma
2019.	70	0	68
2020.	80	0	78
2021.	101	0	88
2022.	100	0	98
2023.	114	0	107

Forrás: KSH Stat

3.3. VÁRANDÓS ANYÁK GONDOZÁSA

A védőnők több mint 100 éve kulcsszerepet töltenek be a nő-, anya-, csecsemő-, gyermek-, ifjúság- és családvédelemben. A kerületben az 5 védőnői tanácsadóban 22 területi védőnői, valamint 9 iskolavédőnői körzet látja el a feladatot. Az iskolavédőnői a kerületben működő oktatási intézmény védőnői feladatait látja el.

A gondozás teljessége kiterjedhet az anyán és a csecsemőn túl a család és a gondozási körzet többi nőtagjára, a női életszakaszoknak megfelelően prevenció célból. A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós – és gyermekágyas anya, 0 éves – a tanulói jogviszony megkezdéséig, illetve 7–16 éves korú oktatási intézménybe nem járó gyermek él.

31. táblázat: Várandós ellátás

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Gondozott várandósok száma:	948	980	927	808	776
Szülések száma:	566	600	571	462	496
Koraszülöttek száma:	32	35	38	39	25
Újszülöttek száma:	582	609	585	468	500
Késői magzati halálozás:	7	0	0	0	2
0-6 nap közötti veszteség:	0	1	1	0	0
Csecsemőhalálozás:	0	0	1	1	0

Forrás: Területi védőnők

32. táblázat: A 2023. évi gondozási tevékenység számokban

Tevékenység	Fő
Gondozott várandós anyák száma	776
Fokozott gondozást igénylők száma	311
Egészségügyi okok miatt fokozott gondozást igénylők száma	304
Szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők száma	2
Egészségügyi és szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők	5
Várandós tanácsadáson megjelent várandós anyák száma	1 926
Várandós tanácsadás távkonzultációban várandós anyák száma	59
Védőnői várandós látogatások száma	1 432
Fokozott gondozást igénylő várandós látogatások száma	616
Szült anyák száma	496
Újszülöttek száma	500
Otthonszülések száma	10
Gondozatlan terhességből szült anyák száma	1
Védőnői jelzések száma a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat/Központ felé	30
Visszajelzések száma	28

Forrás: KESZ, Védőnői szolgálat

A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós, gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él. A védőnői szolgálat területi ellátási kötelezettség alapján működik, a védőnő nem választható.

2017 szeptemberétől munkájukat a „Szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre” című dokumentum is meghatározza.

33. táblázat – Várandós és csecsemőgondozás

	2019	2020	2021	2022	2023
Területi védőnők száma	21	21	22	22	21
Védőnői látogatások száma	20 707	11 114	13 749	15 771	16 704
Ebből csecsemőknél	8 085	4 363	5 666	6 054	6 431
Egy területi védőnőre jutó látogatások száma	986	529	625	717	795
Ebből csecsemőknél	385	207	257	275	306
Várandós anya tanácsadáson való megjelenések száma	2 205	1 713	2 043	2 000	1 926
Csecsemő tanácsadáson való megjelenések száma	1 740	1 558	2 167	1 638	1 711

Forrás: Területi védőnők

A szűrővizsgálatok kiegészültek a rizikófelméressel, valamint a szülői megfigyelésen alapuló kérdőívvel, mely 0 – 7 éves kor között 15 (12+3) életszakaszban vizsgálja a gyermekek fejlődését.

34. táblázat - Védőnői szűrővizsgálatok

Év	Védőnői szűrővizsgálatok száma	Szűrővizsgálatok teljesülése
2019.	8 923	99,24%
2020.	8 942	99,63%
2021.	8 819	99,54%
2022.	8 335	99,71%
2023.	7 991	99,86%

Forrás: Területi védőnők

Az iskolavédőnői tevékenység a védőnői szolgáltatás egy speciális területe, mely az egészségügyi alapellátás részeként szolgálja a tanulók (6–18 évesek) elsősorban betegségmegelőző jellegű egészségügyi ellátását. A kerület általános és középiskoláinak védőnői feladatait főállású iskolavédőnők látják el. A jogszabályi háttér az iskolaegészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM. rendelet biztosítja. Fő feladatuk a tanulók évenkénti szűrővizsgálatával a tünetszegény betegségek korai felismerése. A vizsgálatok eredményéről és az esetlegesen talált elváltozásokról, valamint a további teendőkről tájékoztatják a szülőket. Szükség esetén szakorvosi beutalót adnak, kérjük, hogy szorgalmazzák a vizsgálatok mielőbbi elvégzését és utána a lelet visszajuttatását az iskolaorvosi rendelőbe.

35. táblázat – Védőnői álláshelyek száma

	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	<i>db</i>	<i>Fő</i>	<i>Fő</i>
2019.	19	1 892	96
2020.	19	1 833	96
2021.	19	1 826	96
2022.	18	1 726	96
2023.	19	1 630	86

Forrás: Területi védőnők

3.4. GYERMEKEK ÁTMENETI ELLÁTÁSA

A Gyvt. 45-48. §-a, valamint az 50-51. §-a szabályozza gyermekek és a családok átmeneti gondozását.

„Gyermekek átmeneti gondozása

Az ellátás tartalma

45. § (1) A gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

(2) A gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével - ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

(3) A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. A tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket szüleitől elválasztani csak kivételesen indokolt esetben lehet. A tizenkettedik életévét be nem töltött gyermek átmeneti gondozását - a 7. § (2) bekezdésében foglalt kivételekkel - elsősorban helyettes szülőnél kell biztosítani. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan részt vesz.

(4) A gyermekek átmeneti gondozása során a gyermek iskolai oktatását - lehetőség szerint - iskolaváltás nélkül kell biztosítani.

(5) A gyermek átmeneti gondozásának megkezdéséről a szülőjének lakóhelye - ennek hiányában a tartózkodási helye - szerinti gyermekjóléti szolgálatot, ha az átmeneti gondozást hatósági intézkedés előzte meg, a gyermekjóléti központot értesíteni kell. A gyermek átmeneti gondozása megkezdésekor - ha az előreláthatólag harminc napnál hosszabb lesz - el kell készíteni a gyermekekre vonatkozó egyéni gondozási nevelési tervet.

(6) A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, kivéve ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén.

46. § (1) A gyermek átmeneti gondozása keretében ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást és éjszakai bentlakást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani az olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, így ellátás és felügyelet nélkül maradt.

(2) Az ideiglenes gondozás során fel kell tární a gyermek felügyelet nélkül maradását előidéző okokat, és egyidejűleg haladéktalanul értesíteni kell a gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, illetve a gyermekjóléti szolgálatot, ha az átmeneti gondozást hatósági intézkedés előzte meg, a gyermekjóléti központot a további átmeneti gondozás vagy más gyámhatósági intézkedés megtétele céljából.

(3) A gyermek (2) bekezdésben meghatározott további átmeneti gondozásához minden esetben be kell szerezni a szülő vagy más törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát.

(4) A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából, ha a) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermekéről az ideiglenes gondozásról való értesítést követő három napon belül nem gondoskodik,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő gyermeke átmeneti gondozásához nem járul hozzá, illetve azt nem kéri,

c) a gyermek visszakérülése a szülőjéhez ellentétes a gyermek érdekeivel.

47. § (1)-(2)

(3) Ha az átmeneti gondozás időtartama eltelt, azonban a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza

a) az elhelyezés - a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével - hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható, vagy

b) haladéktalanul értesíteni kell a gyámhatóságot, a szükséges intézkedések megtételére.

(3a) Ha a tanulói jogviszonyban álló gyermek az átmeneti gondozás időtartama alatt tölti be a 18. életévét, kérelemre szükség esetén az átmeneti gondozás időtartama meghosszabbítható a tanítási év végéig.

(4) A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges intézkedések megtétele érdekében az átmeneti gondozás időtartamának eltelte előtt is, ha

a) nyilvánvalóvá válik, hogy a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek átmeneti gondozását ugyanazon intézményben két éven belül másodszor is kéri.

48. § (1) A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

(2) A gyermekek átmeneti házi gondozásaként - a szülő kérelmére - a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani, ha testi vagy lelki betegsége miatt a gyermek ellátása elsősorban helyettes szülőnél történő elhelyezés útján vagy bentlakásos gyermekintézményben nem oldható meg és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.”

„Gyermekek átmeneti otthona

50. § (1) A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, tizenkettedik életévét betöltött vagy tizenkettedik életévét be nem töltött, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3) A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4) Az átmeneti lakásotthon olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családi körülmények között.

(5) A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülőt vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos - a 49. § (4) bekezdésében meghatározott - feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják.

50/A. § A gyámhatóság a családjában nevelkedő, emberkereskedelem áldozatává vált gyermeket, ideértve azt a gyermeket is, aki esetében fennáll a veszélye annak, hogy emberkereskedelem áldozata, a védelembe vételével egyidejűleg, a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére legfeljebb hat hónapra elhelyezi az emberkereskedelem áldozatává vált gyermekek ideiglenes befogadására kijelölt, speciális terápiás ellátást biztosító gyermekek átmeneti otthonában. Az elhelyezés az intézményvezető javaslatára és a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére további hat hónappal meghosszabbítható.

Családok átmeneti otthona

51. § (1) Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy - ha tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll -, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A nagykorú testvér tanulói jogviszonyának, hallgatói jogviszonyának vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell.

(2) A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja.

(3) A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét,

b) befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét,

c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,

d) segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,

e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,

f) a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,

g) közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

(4) Krízisközpontként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

(5) A krízisközpont befogadja a hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe került, a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerint bántalmazottnak minősülő személyt és azt a vele egy háztartásban élő személyt, akinek tartására jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles (a továbbiakban együtt: bántalmazott család).

(6) A krízisközpont a bántalmazott család számára

a) alaptevékenysége keretében legfeljebb nyolc hét időtartamra

aa) lakhatást biztosít és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés és egészségügyi ellátást,

ab) közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

b) kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében legfeljebb öt év időtartamra félutasház-szolgáltatást nyújthat.

(7) A félutasház-szolgáltatás keretében a krízisközpontból, titkos menedékházból, illetve a családok átmeneti otthonából kikerült bántalmazott család számára lakhatást és az életvezetéshez szükség szerinti segítséget kell biztosítani.

(8) A félutasház-szolgáltatás igénybevételének feltétele, hogy

a)

b) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott előtakarékosági programban való részvételt, és

c) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott társadalmi reintegrációt segítő programban való részvételt.

- (9) Titkos menedékházként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.
- (10) A titkos menedékház befogadja a kapcsolati erőszak miatt krízishelyzetbe került, illetve otthontalanná vált bántalmazottat és gyermekét, valamint az (5) bekezdés szerinti bántalmazott családot.
- (11) A titkos menedékház a (10) bekezdésben foglalt személy számára
- a) legfeljebb hat hónap időtartamra
 - aa) lakhatást biztosít, és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés ellátást, valamint segítséget nyújt az egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréshez,
 - ab) közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a titkos menedékház szolgáltatást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,
 - ac) segítséget nyújt a bántalmazás következtében kialakult pszichés sérülések kezelésében és jogi tanácsadással segíti érdekeinek védelmét,
 - b) legfeljebb öt év időtartamra kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében felutasház-szolgáltatást nyújthat.
- (12) A családok átmeneti otthona az otthonhoz kapcsolódó külső férőhelyeken biztosíthatja azoknak a családoknak az ellátását, amelyek önálló lakhatásra támogatással képesek.
- (13) A külső férőhelyen történő ellátás időtartama a 45. § (6) bekezdése és a 47. § (3) bekezdés a) pontja szerinti időtartammal együtt sem haladhatja meg a három évet.
- (14) A külső férőhelyen ellátott családok számára kedvezményes lakhatást, és ha az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges, a 32. § (5) bekezdése szerinti megállapodásban meghatározottak szerint szociális munkát kell biztosítani.
- (15) A külső férőhelyek esetében a költségvetési támogatás a normál férőhelyekhez képest csökkentett mértékben illeti meg a fenntartót. A támogatás mértékét a központi költségvetésről szóló törvény állapítja meg.
- (16) Az egy családok átmeneti otthona keretében működtetett külső férőhelyek férőhelyszáma egybeszámítva nem haladhatja meg a családok átmeneti otthona férőhelyszámának 50%-át.
- (16) Az egy családok átmeneti otthona keretében működtetett külső férőhelyek férőhelyszáma egybeszámítva nem haladhatja meg a családok átmeneti otthona férőhelyszámának 50%-át.”

„Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona (1042 Budapest, Hajnal utca 15.)

Az ellátáshoz való hozzáférés biztosítása az Önkormányzat kötelezően ellátandó feladata a Gyvt. szerint. A 2023. december 31. napjáig hatályos Ellátási Szerződéssel, külső szolgáltató útján biztosított a kerületi gyermekek átmeneti otthoni ellátása. Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: GYÁO) kihasználtsága a 2023. évben – az eddigi csökkenéshez képest – növekedést mutatott. 2023 évben 5 kerületi gyermek volt a GYÁO-ban elhelyezve. Összesen 708 napon vették igénybe XVI. kerületi gyermekek az intézmény szolgáltatásait, míg betöltetlen férőhelyek után 241 napért fizetett az Önkormányzat szolgáltatási díjat.

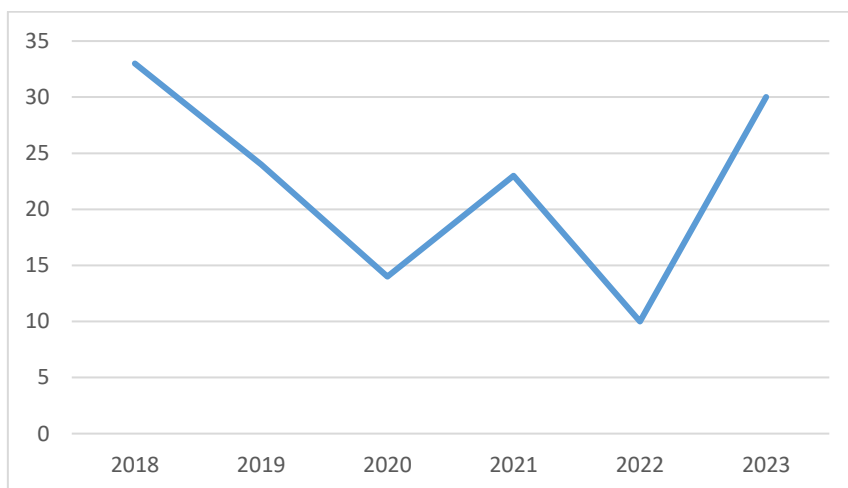
A GYÁO-val kötött szerződés lefedi a felmerülő szükségleteket, bár krízisellátásként a kihasználtság előre nem kalkulálható. Az intézmény maximálisan együttműködő.

Fentiekre tekintettel 2024. január 1. napjától 2029. december 31. időszakra Újpest Önkormányzatával ismételten sor került új Ellátási szerződés megkötésére.

36. táblázat: Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában elhelyezett kerületi gyermekek száma

Év	Gyermekek száma
2019.	6
2020.	3
2021.	2
2022.	2
2023.	5

8. sz. ábra: „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában összes ellátott gyermekek száma

9. sz. ábra: Gyermekek létszáma a 2023. évben az ellátandó terület, korosztály és nemenkénti megoszlás szerint XVI. kerületi gyermekek vonatkozásában

A gyermekotthonban ellátottak kor, terület és nemi megoszlása 2023. évben							
Ellátási terület	Neme	3-6 éves	6-10 éves	10-14 éves	14-17 éves	18 fölött	Összesen
XVI. kerület	Fiú	1	2	1			5
	Lány			1			

10. sz. ábra: Befogadott gyermekek létszáma 2023. évben bekerülési okok szerint a XVI. kerületi gyermekek vonatkozásában

A 2023. évben befogadott gyermekek bekerülési okok és ellátási terület szerint								
Ellátási terület	Bekerülési ok							
	Lakhatási probléma	Életvezetési probléma, addikció	Egészségügyi és mentális problémák	Törvényes képviselő nem megoldott	Diszfunkcionális családi működés	Szülő gyermek konfliktusa	Gyermek magatartási zavara	Gyermekét egyedül nevelő szülő
XVI. kerület	2	2	0	0	1	0	0	0

Családok Átmeneti Otthona (2144 Kerepes, Szabadság utca 84.)

A Magyar Protestáns Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona (a továbbiakban: CSÁO) és az Önkormányzat 2019. január 1. napjától ellátási szerződést kötött a családok átmeneti otthona szolgáltatás biztosítására 2024. december 31. napjáig. A szerződés tartalma szerint a CSÁO igénybe vételére jogosult az a család, aki a Budapest XVI. kerületében lakik, továbbá éves szinten kettő család részére biztosítják az ellátást.

XVI. kerületi lakosok vonatkozásában 2023-ban két család, összesen 6 fő került elhelyezésre a CSÁO. Egyik család esetében lakhatási krízis miatt, a másik család esetében a Központ javaslatára, nem megfelelő lakáskörülmények miatt kerültek be a családok. Az első családban édesanya és két gyermeke (12 és 14 évesek), a második családban szintén édesanya és két gyermeke (2 és 7 évesek) a családtagok. Az első család 71 gondozási napot, míg a második család 203 gondozási napot töltött 2023. évben a CSÁO-ban.

A CSÁO-ban családgondozó szociális munkások, gyermekgondozó, pszichológus, pszichiáter és jogász szakemberek nyújtanak segítséget a bekerülő családoknak.

A családok társadalmi integrációját segítő programjaik:

Szülők támogatása: háztartásgazdálkodási csoport, életvezetési, gyermeknevelési tanácsadás; szülő csoport; jogi tanácsadás; intézményi kapcsolattartás koordinálása; adósságkezelés segítés; mentálhigiénés tanácsadás és konzultáció; munkaerő-piaci reintegráció előkészítése, segítségnyújtás az álláskeresésben; telefonálási és internetezési lehetőség; hivatalos ügyek intézésében való segítségnyújtás; pszichiátriai segítségnyújtás; szociális segítségnyújtás.

Gyermekek számára biztosított szolgáltatások: játszóház; korrepetálás; bibliaismeret református lelkész segítségével; pedagógiai szakszolgálat szolgáltatásaihoz való hozzáférés biztosítása; köznevelési intézményekhez való hozzáférés biztosítása.

A CSÁO két család részére folyamatosan biztosított a krízisellátást, ahová az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat közvetítésével kerülnek az ellátottak.

37. táblázat: Családok átmeneti otthonában a kerületi elhelyezettek száma

Év	Családok száma	Gyermekek száma
2019.	2	4
2020.	1	2
2021.	2	8
2022.	2	4
2023.	2	4

4. FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMZHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

Család- és Gyermekjóléti Központ

A fenntartó az Szt. 92/B. § (1) bekezdése alapján a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál ellenőrzést végzett, és átfogóan értékelte a tevékenységet, melynek tényét a Képviselő-testület ezen átfogó értékeléssel egy időben tárgyal.

Egyesített Bölcsőde

A bölcsődében felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzés nem történt 2023-ban sem. A vezetői ellenőrzés továbbra is többszintű és folyamatos.

A Bölcsőde működésének egyéb szervek által történt ellenőrzései 2023. évben:

- A *Napsugár Bölcsődében* 2023. ében három szerv is ellenőrzést folytatott le. Februárban a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság átfogó tűzvédelmi ellenőrzése történt meg, amikor is az ellenőrzés során tűzvédelmi szabálytalanságot nem tapasztaltak. Szintén februárban történt meg a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal általi ellenőrzés, melynek tárgya az élelmiszer higiéniai, biztonsági és minőségi minősítése volt. Az ellenőrzés lezárásakor tett megállapítás: a minősítés eredménye 89%, azaz jó (4). Szeptemberben Budapest Főváros Kormányhivatala XVI. kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztálya végzett közegészségügyi ellenőrzést. Az ellenőrzés során közegészségügyi hiányosságot nem tapasztaltak.
- A *Centi Bölcsődében* 2023. október hónapban Budapest Főváros Kormányhivatala XVI. kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztálya végzett közegészségügyi ellenőrzést. Az ellenőrzés során tett megállapítások: a főzőkonyha és a kiszolgáló helyiségek rendeltetésnek megfelelőek; az egészségügyi kiskönyvek rendben voltak; a hűtőkapacitás elegendő; a játékok rendben voltak mind a csoportszobákban, mind az udvaron; a játékok fertőtlenítése folyamatos; az általános rend és tisztaság megfelelő.
- A *Szivárvány Bölcsődében* 2023. szeptember hónapban Budapest Főváros Kormányhivatala XVI. kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztálya végzett éves, helyszíni ellenőrzést. Az ellenőrzés során tett megállapítások: az egészségügyi könyvek rendben voltak; munkaruha biztosított volt; az ételt a Centi bölcsődéből szállítják; ételmintát szabályosan elteszik és tárolják; a szükséges tisztító és fertőtlenítő szerek rendelkezésre állnak; mosogatás géppel történik; a kiszolgáló helyiségek rendeltetésnek megfelelő használata biztosított; az általános rend és tisztaság megfelelő.
- A *Bóbita Bölcsődében* 2023. július hónapban Budapest Főváros Kormányhivatala XVI. kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztálya végzett ellenőrzést a csoportok, kiszolgálóhelyiségek tisztaságának, a konyha működésének ellenőrzése tárgyában. Az ellenőrzés során tett megállapítások: általános tisztaság és az egészségügyi könyvek rendben voltak; a dolgozók munkaruhát rendeltetésszerűen viselik; a kiszolgálóhelyiségek, a mosoda, a konyha rendben; a kert gondozott; játékok rendben.
- A *Borostyán Bölcsődében* 2023. szeptember hónapban Budapest Főváros Kormányhivatala XVI. kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztálya végzett közegészségügyi ellenőrzést. Az ellenőrzés során tett megállapítások: az egészségügyi

könyvek rendben voltak; a dolgozók munkaruhát rendeltetésszerűen viselik; a kiszolgálóhelységeket rendeltetésszerűen használják; a szükséges tisztító és fertőtlenítő szerek rendelkezésre állnak, tárolásuk zártan történik; az ételt a Napsugár Bölcsődében főzik, és onnan szállítják ki; tálalókonyha rendben; ételmintát szabályosan elteszik és tárolják; hulladékot zártan gyűjtik; az udvar rendezett, gondozott; ágynemű csere hetente történik, törölköző csere igény szerint. Az ellenőrzés során közegészségügyi hiányosságot nem találtak.

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

5.1. PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK – SZOCIÁLIS ÉS SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYI IRODA

- Folyamatos cél a támogatások szinten tartása, különösen törekedni kell erre a kiskorúak esetében – mint az ellátások szempontjából egyik leginkább kiemelt csoportban.
- Fontos, hogy az egyes szociális ellátások a kerületi sajátosságokra, valódi igényekre reagáljanak, nyújtsanak választ a tipikus problémákra. Ennek érdekében az Iroda munkatársai továbbra is széles látókörrrel, átfogóan kell, hogy segítsék a családokat.
- A jövőben is kiemelkedő szerepet kell tulajdonítani a támogatások hatékony, célzott megállapításának, a jogszabályok engedte maximális rugalmassággal.
- Továbbra is törekedni kell a szoros szakmai együttműködés fenntartására az érintett kerületi intézményekkel.

5.2. GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS – CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT

Az intézmény céljai:

- Az intézményi fluktuáció csökkentése, a munkafeltételek további javítása – Erre 2024. év elején már történtek lépések.
- A fenntartóval való egyeztetés és megoldás kidolgozása a Napraforgó Központ helyhiány problémájára.
- Családterápiás pszichológiai szolgáltatásukban csökkenteni a várólistát.
- A jelzőrendszeri tagok által jelzett, speciális problémacsoportokra (anorexia, szülői kompetenciák erősítésének szükségessége, atipikus gyerekek problémái) célzott programok kidolgozása, csoportok indítása.

5.3. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA – BÖLCSŐDE

Az intézmény céljai:

- Folyamatos szakmai cél a szakmai programban foglaltak szerinti működés magas szintű biztosítása.
- Kiemelt szakmai céljuk, hogy a szolgáltatásaik, valamint az új szolgáltatásaik segítsék a kerületben élő családokat.
- Az alternatív napközbeni ellátás igényekhez való alakítása egy év tapasztalata alapján.

5.4. A GYERMEKVÉDELMI MUNKA VONATKOZÁSÁBAN ÁLTALÁBAN, AZ ELLÁTÓRENDSZERT ÉRINTŐ VÁLTOZÁSOK, TERVEK

- Az Önkormányzat számára az iskolákkal és a Tankerületi Központtal való jó kapcsolat továbbra is fontos, hisz az oktatás színvonala, milyensége a kerület gyermekeinek, felnővekvő nemzedékének életére van hatással. Az Önkormányzat a jó kapcsolat fenntartásáért megteszi, ami rajta múlik. A folyamatos az „Egy iskola, egy óvoda” program az intézmény-felújítások kapcsán, illetve e mellett külön újulnak meg az udvarok. A fejlesztések a Tankerületi Központtal együttműködve valósulnak meg. E mellett a Tankerületi Központ a Hivatal Szociális és Szociális Intézményi irodájának vezetőjét és a Napraforgó Központ vezetőjét is meghívta az Antiszegregációs Munkacsoportjában való részvételre. Az együttműködés kölcsönös és eredményes.

- Az ellátásokra, szolgáltatásokra vonatkozó általános célkitűzések:
 - Az ellátások színvonalának megtartása, emelése, pénzbeli és természetbeni ellátások esetében az ellátás reálértékének megtartása, vagy legalábbis kismértékű csökkenése.
 - Az ellátások eljuttatása a legrászorultabbakhoz.
 - Tovább folytatódik az óvodabővítés, és a bölcsődebővítés: továbbra is állandó feladat a várható igények folyamatos felmérése, figyelemmel kísérése, valamint olyan bővítési lehetőségek megtalálása, melyek rugalmasan alkalmazkodnak az egyes korosztályok változó létszámához. Ezen a területen fontos szerep jut az Európai uniós és egyéb pályázati lehetőségeknek.
 - A 2023-as évben a fenti célok megvalósítása keretében a tavalyi esztendőben fontos energetikai beruházáson esett át a jónéhány éve kívül-belül felújított Centi Bölcsőde is, ahol mostantól a teljeskörűen korszerűsített kazánház és a telepített napelemek garantálják majd az energiaárak és ezzel együtt a számlák kordában tartását. A Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ közös épületegyüttest alkot a Szivárvány Bölcsődével, így múlt évben egyszerre történt meg a két intézmény energetikai felújítása, modernizálása. Elsődleges szempont volt a kivitelezésekben, hogy a kertvárosiaknak és az intézmények dolgozóinak a lehető legkisebb kellemetlenséget okozva végezzék el a felújításokat.
 - A fenti célok megvalósítását szolgálja Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat által, a Cseperedő Bölcsőde fejlesztésére kidolgozott projekt Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve. A projekt a közcélú infrastruktúra energiahatékony felújítása, vagy azok energiahatékonyágát fokozó intézkedések, demonstrációs projektek és támogatási intézkedések elnevezésű klímaegyütthatóhoz járul hozzá. A Vívó utca 2. szám alatti, az Önkormányzat kizárólagos tulajdonában lévő ingatlanon a meglévő épület átalakítása, korszerűsítése, bővítése, energiahatékonyágának növelése valósul meg. Bölcsődeként történő hasznosítása hozzájárul a szülők munkaerőpiac visszatéréséhez. A fejlesztés eredményeként a korábbi épület funkcióváltásával, felújításával és kibővítésével összesen 5 új csoportszoba épül meg a hozzá kapcsolódó vizesblokkokkal és átadókkal, amely 64 kisgyermek részére biztosít napközbeni ellátást. Az elnyert pályázat keretében elsősorban építészeti-műszaki beavatkozások valósulnak meg, míg a nem támogatható tevékenységeket az önkormányzat saját forrásból biztosítja.
 - Rákosszentmihály a XVI. kerület legnagyobb területű településrésze, ahol nincs a legkisebbek fogadására alkalmas intézmény. Ezért a Szent-Györgyi Albert Általános Iskola közelében, az Iskola utcában az Önkormányzat vásárolt egy erre alkalmas ingatlant. 2024. évben még csak a tervek elkészíttetésére biztosította az összeget a költségvetés, az építkezés a 2025-ös évben kezdődhet majd el.

6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA

6. 1. KERÜLETI BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM

A Budapesti Rendőr Főkapitányság XVI. Kerületi Rendőrkapitányság (1163 Budapest, Veres Péter út 101. - a továbbiakban: Rendőrkapitányság) 2023. évben az alábbi bűnmegelőzési tevékenység keretében az alábbiakat hajtotta végre a gyermek és fiatalkorúak vonatkozásában:

Az Országos Rendőr Főkapitányság által indított iskolai bűnmegelőzési tanácsadói program keretében bűnmegelőzési előadásokat tartottak, a Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum Csonka János Technikum és Szakképző Iskolában (1165 Budapest Arany János u. 55.), a Corvin Mátyás Gimnáziumban, valamint felkérésre a kerületi oktatási intézményekben.

Az előadások témakörei:

- ifjúkori bűnözés, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése,
- internet veszélyei,
- szórakozás veszélyei,
- állatvédelem,
- Budapesti Rendőr Főkapitányság drogrevenüciós programja „Szer, ami megváltoztat” címmel,
- védelem, önvédelem,
- Elf-Bar.

„Az iskola rendőre” program keretében a Rendőrkapitányság Körzeti Megbízotti Alosztály munkatársai a kerületi általános iskolákban az osztályfőnökök felkérésére bűnmegelőzési előadásokat tartottak.

Az előadások témakörei:

- a fiatalokat veszélyeztető bűncselekmények, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése,
- internet veszélyei,
- szenvedélyek,
- KEVE program,
- közlekedési és baleset-megelőzési ismeretek.

Az előadásokon túl fórumokon tartottak tájékoztatókat a fenti és az alábbi témakörökben:

- nyári időszakban a János utcai Önkormányzati nyári táborban előadások tartása a fenti témakörökben,
- az Állatok Világnapja (2023. október 4.) alkalmából szervezett programok álltak rendelkezésre az állatok védelmére az Önkormányzattal és a Rákosmenti Mezei Őrszolgálatral a kerületi óvodák és általános iskolák (2023. október 3-5.) részére. 2023. október 3-án 236 fő általános iskolás vett részt a programon, 2023. október 4-én 171 fő általános iskolás, és 2023. október 5-én 167 fő általános iskolás vett részt csoportos előadáson a Kertvárosi Tanyaudvarban (1165 Budapest, Sarjú utca 5.) összesen 574 fő részvételével.

„Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói” program 2013. szeptemberében indult országosan. Az elmúlt években a programmal kapcsolatban résztvevő iskolák visszajelzései pozitívak voltak. Az iskolák szívesen veszik a bűnmegelőzési előadásokat osztályfőnöki órákon, továbbá az osztályfőnökök visszajelzése alapján sokkal hitelesebb a diákok részére, ha az előadásokat hivatásos rendőr tartja.

„Az iskola rendőre” program keretében szintén folyamatos az együttműködés a kerületi Általános Iskolák és kerületi Rendőrkapitányság között, melynek keretében bűnmegelőzési előadások kerülnek megtartásra.

A rendőrkapitányság oldaláról a program előnye, jellemzője, illetve a tipikus tevékenységeik:

- rendszeres jelenlét az iskolákban, személyes tanácsadás, konzultáció;
- kijelölt iskolákban előre megbeszélt időpont alapján fogadóóra megtartása, illetve szülői és tantestületi valamint nevelési értekezleteken való részvétel;
- kiterjedt drog-prevenációs tevékenység folytatása a kerület oktatási intézményeiben tanuló diákok szüleinek; BRFK drogprenenciós programja: „Szer, ami megváltoztat” címmel;
- felkérésre részvétel az iskolák egészségnapján, egyéb iskolai rendezvényeken, mely rendezvényeken cél a bűnmegelőzés valamint a rendőrség népszerűsítése;
- felkérésre iskolához kapcsolódó bűnmegelőzési előadássorozat (diákoknak, szülőknek, pedagógusoknak);
- áldozatvédelmi tevékenység – áldozatsegítő, áldozatvédelmi előadások megtartása;
- kerületi gyermekvédelmi intézményekkel kapcsolattartás.

A körzeti megbízottak a 18 év alatti sértettek meghallgatásával, szükség esetén a lakókörnyezetében történő adatgyűjtéssel, és a rendelkezésre álló egyéb adatok feldolgozásával 72 órán belül jelentésben rögzített kríziselemzést készít. Mely elemzés során megpróbálják feltárni milyen okok és körülmények vezettek ahhoz, hogy a sértett bűncselekmény áldozatává vált, és ezek az okok a későbbiekben ne ismétlődhessenek meg

Bűnelkövetés okainak alakulása áldozati és elkövetői oldalról:

A kiskorúak sérelmére, értékeik megszerzésére irányuló bűncselekmények történtek. Mivel egyre több iskoláskorú gyermek rendelkezik nagyobb értékű mobiltelefonnal, illetve informatikai és szórakoztató elektronikai cikkel.

A bűncselekmények megvalósulását, bekövetkezését elősegíti a fiatalok felelőtlen magatartása, vagyontárgyaik egymásnak történő mutogatása, azzal való dicsekvés. Továbbá ezen eszközök közterületen, tömegközlekedési eszközön nyíltan történő használata, valamint iskolában és vendéglátóhelyeken őrizetlenül hagyása. Ezek a cselekedetek felkeltik a bűnelkövetők figyelmét is, így könnyebben válnak a fiatalok a bűncselekmények áldozataivá.

A 2023-as évben 15 esetben folytattak büntetőeljárást kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények miatt, amelyek lopás, csalás, könnyű testi sértés és zaklatás bűncselekmények voltak.

Bűnelkövetői oldalról a 2023-as évben 9 gyermekkorú és 18 fiatalkorú személy ellen indult eljárás.

XVI. KERÜLETI KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

A XVI. kerületi KEF 2003-ban alakult meg, azóta folyamatosan működik a kerületben. Jelenleg 17 tagja van, akik 6 intézményt képviselnek. A tagszervezetek: Önkormányzat, Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ, Erzsébetligeti Színház (1165 Budapest Hunyadvár u. 43/c.), Rendőrkapitányság, KESZ, XVI. kerületi Arany János Általános Iskola (1162 Budapest, Bekecs u. 78.). Továbbá szakértőként segíti munkát Kály-Kullai Károly, a Sziget Droginformációs Alapítványtól.

A KEF-nek koordináló szerepe van. Összehangolja a helyi intézkedéseket és kezdeményezéseket, valamint fórumot teremt az országos célokkal párhuzamosan a helyi közösség területén működő intézmények számára. A KEF az a fontos láncszem, amely biztosítja a stratégiában megfogalmazottak megvalósulását.

2013-ban megszületett a „Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013-2020”, amellyel összhangban kerületi szülők, pedagógusok és diákok körében végzett reprezentatív felmérés alapján készült el „Budapest Főváros XVI. kerületének Drogellenes Stratégiája” című dokumentum, melyet az Önkormányzat Képviselő-testülete a 198/2014. (VI.18.) számú Kt. határozattal jóváhagyott. Ez a stratégia a 2014-2020 évek közötti időszakra vonatkozott.

A Nemzeti Stratégiának 3 alappillére volt:

1. Egészségfejlesztés és kábítószer-megelőzés.
2. Kezelés, ellátás, felépülés.
3. Kínálatcsökkentés.

A fentiek közül a kerületben a megelőzésre és egészségfejlesztés területeire helyezte és helyezi az Önkormányzat a hangsúlyt, hiszen ezen tevékenységek nem csak a fiatalok kábítószer fogyasztása tekintetében jelentenek preventív tényezőt, hanem más egészséget veszélyeztető magatartásformák kockázatát is csökkentik. Fontos szempont továbbá a megelőzés fókuszú munka mellett, hogy annak eredményessége esetén a további 2 pillér esetében önmagában jelentős javulás érhető el, hiszen kereslet nélkül nincs kínálat, szermentes élet esetén pedig nincs szüksége kezelésre-felépülésre sem.

Bármilyen drogellenes stratégia eredményességének legfontosabb letéteményese a helyi közösség. A helyi települési szinten történő összefogások, és összehangolt cselekvések döntő módon tudják befolyásolni a probléma kezelését. Szükséges minden olyan tett és összefogás erősítése, amely az emberi közösség legalapvetőbb formáival – család, szomszédtság, lakóhelyi közösség, stb. – van kapcsolatban. A helyi közösségek kiemelkedő szerepet játszanak a drogproblémák kezelésében, hiszen a kábítószer-fogyasztás jelensége alapvetően az egyének, a családok és a helyi közösségek problémája.

Mindeddig nem készült olyan aktuális országos vagy fővárosi koncepció, amelyhez a kerületi drogstratégia szervesen illeszkedni tudna, így jelenleg a Stratégia megalkotásának folyamatában csak saját, helyi szintű fókuszpontokat tudunk elsődlegesen meghatározni.

2021-ben újjáalakították a Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórumot (BKEF). A BKEF civil szakértőkkel és a fővárosi kerületek képviselőivel közösen dolgozott azért, hogy emberségesen és hatékonyan lehessen kezelni a fővárosi droghelyzetet. Ennek keretében 2022-

ben elindult egy szisztematikus tevékenység, melynek célja az volt, hogy elkészüljön Budapest Fővárosi Drogstratégiája. A Stratégia egy átfogó szakmapolitikai programnak készült, ami szakszerű módszertant alkalmazó helyzetfelmérésen alapul, melyhez a kutatói munkát a Magyar Addiktológiai Társaság (MAT) végezte el.

A 2023-ban elkészült és elfogadott Stratégia arra törekszik, hogy négy beavatkozási szintén, a megelőzés, a kezelés, ellátás, felépülés, az ártalomcsökkentés és a kínálatcsökkentés területén:

1. Ismertesse a tényeken és adatokon alapuló helyzetképet és a szakértők által beazonosított főbb problémákat;
2. Azonosítsa azokat a beavatkozási pontokat, feladatokat, amelyeken keresztül a Fővárosi Önkormányzat a meglévő jogkörei és anyagi forrásai jóvoltából hozzájárulhat a Stratégiában foglalt célok megvalósulásához;
3. Javaslatokat és ajánlásokat fogalmazzon meg a kerületi önkormányzatok és a központi kormányzat részére az alkohol és kábítószer használat területén tapasztalt hiányosságok enyhítése érdekében.

A KEF működése szellemében Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzata megbízási szerződést kötött Bolya Zoltánnal, az „Ököljog” című könyv szerzőjével. A megbízási szerződés szerint Bolya Zoltán az Észak-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott XVI. kerületi iskolákban a 8. és felsőbb évfolyamok számára osztályfőnöki óra keretében 2024. május 30. napjáig bűnmegelőzési témájú előadásokat tartson tapasztalati szakértőként, összesen maximum 12 alkalommal. Az előadásokra az iskolákkal előre egyeztetett időpontban került sor.

A KEF a szokásoknak megfelelően részt vett a kerületi Egészségnapon, a gyermekes családokat célzó programmal.

Ahhoz, hogy a XVI. kerületben hatékonyan tudjon működni a KEF, így a tagok konferenciákon, képzéseken vesznek részt folyamatosan. Ilyen tapasztalatszerzési lehetőség volt a 2023-as évben a „XXV. Mondj nemet!” konferencia is.

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI

A kerületben civil szervezetek bevonása az alapellátás keretében történik.

A Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ több civil és egyházi szervezettel működik együtt, melyek az alábbiak:

- **A Magyar Vöröskereszt Budapest Fővárosi Szervezetének XVI. Kerületi Kirendeltsége** (1163 Budapest, Veres Péter út 27. - a továbbiakban: Vöröskereszt) 10 alkalommal összesen 122 ételkészletet ajánlott fel, amely a szűkös anyagi helyzetben lévőknek jelentett aktuálisan komoly segítséget. Az ügyfelek a Központ és a Szolgálat ügyfélköréből kerültek ki. A Vöröskereszt továbbá többször juttatott adományokat az ügyfeleknek, aminek szétosztásáról a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ gondoskodott, együttműködés keretében. (Az ünnepekkor csokoládét, a téli időszakban konzerveket, további kiegészítő ételkészleteket).
- **A Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesületének** (1141 Budapest, Szugló utca 81.) közösségi civil szervezőjének megkeresése nyomán a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ 2023-ban is helyet biztosított a „**Lámpás Klub**” - a XVI. kerületben élő érintetteknek szervezett – foglalkozásának, mely 2023-ban 11 alkalommal került megrendezésre 7-9 fő jelenlétével.

Az Önkormányzat a kerületi civil szervezeteket többféleképpen támogatja tevékenységükben: A Civil Házak fenntartásával helyet biztosít, pályázat és egyedi támogatás útján anyagi támogatást biztosít a működési kiadások segítéséhez és programok megvalósításához. Továbbá esélyegyenlőség témában bevonja a szervezeteket programjai megvalósításába.